บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย

2.3 บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

2.4 ลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

2.5 การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์

2.6 พฤติกรรมการลงทุนของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นสถาบันซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ดำเนินการในรูปของหน่วยงานที่ไม่แสวงหากำไร โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งกลางการซื้อขายหลักทรัพย์ รวมทั้งกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นไปอย่างมีระเบียบและยุติธรรม ยังผลให้เกิดการระดมเงินออมจากประชาชนเพื่อไปลงทุนในกิจการต่าง ๆ เป็นสื่อกลางเพื่อช่วยเสริมสร้างสภาพคล่องให้แก่ตราสารประเภทต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบกิจการใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุนจากประชาชน (บรรจบ เทียนมงคล, 2537)

แต่เดิมมาธุรกิจหลักทรัพย์ในประเทศไทยเป็นเพียงการซื้อขายแลกเปลี่ยนหุ้นกันระหว่างเจ้าของกิจการต่าง ๆ ในวงจำกัดในปี 2505 ได้มีนักลงทุนเอกชนกลุ่มหนึ่งร่วมกันจัดตั้งตลาดหุ้นขึ้นเป็นครั้งแรกภายใต้ชื่อ "ตลาดหุ้นกรุงเทพ" เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางซื้อขายแลกเปลี่ยนหุ้น แต่กิจกรรมก็ยังอยู่ในวงจำกัด หลักทรัพย์ที่ซื้อขายมีจำนวน 35 หลักทรัพย์ แต่มีเพียง 7-8

หลักทรัพย์เท่านั้นที่มีการซื้อขายกันบ่อยครั้ง การซื้อขายไม่ได้เป็นไปอย่างกว้างขวางนัก มูลค่าการซื้อขายในช่วงปี 2507-2516 เฉลี่ยประมาณปีละ 50 ล้านบาท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนยังให้ความสนใจน้อย และตลาดหุ้นในเวลานั้นยังไม่ได้รับความสนับสนุนจากรัฐบาลเท่าที่ควร

ในปี 2510 รัฐบาลได้เริ่มเห็นความสำคัญของตลาดหุ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้กำหนดแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับตลาดหุ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) และในการนี้รัฐบาลได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานขึ้นมาดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2512 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ว่าจ้าง ศาสตราจารย์ ซิดนีย์ เอ็ม ร็อบบินส์ จากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาตลาดทุนในประเทศกำลังพัฒนามาช่วยศึกษาและให้ข้อเสนอแนะแก่รัฐบาล

หลังจากที่ได้มีการทบทวนข้อเสนอแนะต่าง ๆ แล้ว ในปี 2515 รัฐบาลได้แก้ไขเพิ่มเติมและปรับปรุงให้สถาบันการเงินประเภทธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์เข้ามาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 เพื่อจัดให้มีศูนย์กลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์เพียงแห่งเดียวในราชอาณาจักร ทำหน้าที่ส่งเสริมการออมทรัพย์และการระดมเงินทุนในประเทศ ตลอดจนให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และควบคุมดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ให้เป็นระเบียบ มีสภาพคล่องและมีความยุติธรรม

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้เริ่มเปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518

ในปี พ.ศ. 2527 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ฉบับที่ 2 ซึ่งได้อนุญาตให้บริษัทจดทะเบียนและบริษัทรับอนุญาต รวมทั้งบริษัทจำกัดที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของตลาดหลักทรัพย์สามารถออกหุ้นทุนหรือหุ้นกู้เสนอขายแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อระดมทุนระยะยาวได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด (ทั้งนี้นับแต่ปี พ.ศ. 2521 ซึ่งได้มีการประกาศใช้พระราช-บัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด เป็นต้นมา การระดมทุนระยะยาวด้านการเสนอขายหุ้นให้แก่ประชาชนทั่วไปนั้น กระทำได้เฉพาะโดยบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเท่านั้น จึงทำให้การระดมทุนของบริษัทต่าง ๆ ในตลาดแรกถูกจำกัด) พร้อมทั้งได้แก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติ

และบทลงโทษอันเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ ได้แก่ การปั่นหุ้น และการใช้ข้อมูลภายใน เป็นต้น

ในเดือนพฤษภาคม 2535 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ได้มีผลบังคับใช้ โดยมีจุดมุ่งหมายให้บทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ และธุรกิจหลักทรัพย์ที่กระจัดกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับถูกนำมารวบรวมไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลตลาดทุนทั้งระบบ ซึ่งรวมถึงการออกหลักทรัพย์จำหน่ายให้แก่ประชาชนในตลาดแรก การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดรอง การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ ธุรกิจหลักทรัพย์ และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุนและธุรกิจหลักทรัพย์

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลทำให้ พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยถูกยกเลิก และกิจการรมของตลาดหลักทรัพย์ได้เข้ามาอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้แทน

โครงสร้างของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็น "ตลาดหลักทรัพย์" ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เป็นนิติบุคคลที่มีลักษณะเป็นองค์กรที่กำกับดูแลตนเอง (Self-Regulatory Organization) โดยเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และไม่ใช้งบประมาณของทางการ คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนดนโยบาย และควบคุมการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) กำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในขอบเขตตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

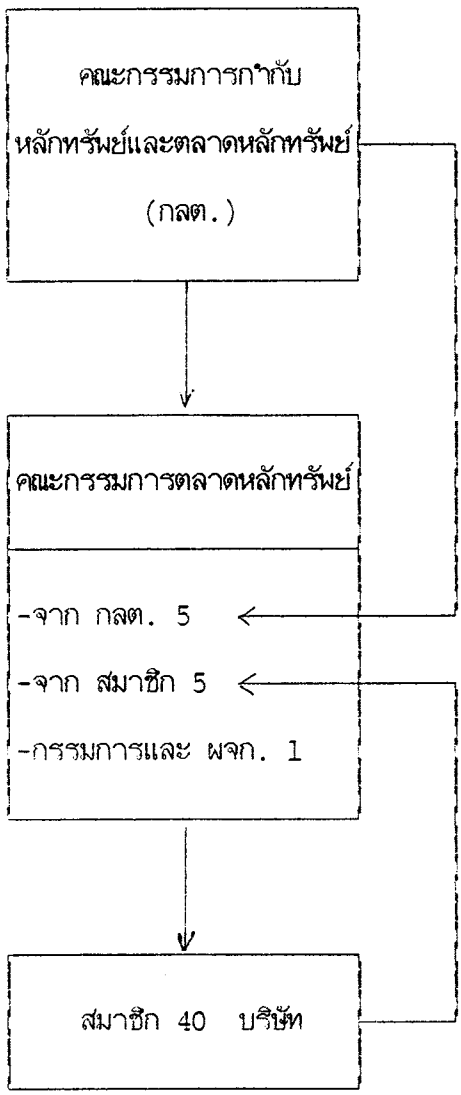

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หน้าที่ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีหน้าที่

1) จัดให้มีการบริการเป็นศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน รวมตลอดถึงการจัดระบบและวิธีการซื้อขายหลักทรัพย์ในศูนย์ดังกล่าว

2) ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ อันได้แก่ธุรกิจให้บริการเกี่ยวกับหลักทรัพย์จดทะเบียน โดยเป็นสำนักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ ธุรกิจการให้บริการด้านข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์ หรือธุรกิจทำนองเดียวกัน

3) ประกอบธุรกิจอื่นใดนอกเหนือจาก 1) และ 2) โดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ กลต.

บทบาทของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ฯ มิได้เป็นผู้ซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยตรง แต่ทำหน้าที่เพียงดูแลให้การซื้อขายเป็นไปอย่างมีระเบียบ รวดเร็ว และยุติธรรม นอกจากนั้นแล้วตลาดหลักทรัพย์ฯ ยังมีบทบาทสำคัญอื่น ๆ อีกด้วย ได้แก่

1. ส่งเสริมการออมทรัพย์และระดมเงินทุนระยะยาว

ตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นแหล่งกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนความเป็นเจ้าของในหลักทรัพย์ระยะยาว เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ พันธบัตรได้โดยสะดวกหรือสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายในเวลาที่ต้องการ จึงเป็นการเสริมสร้างสภาพคล่องให้กับหลักทรัพย์ระยะยาวดังกล่าว ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจสำคัญในการที่ทำให้ผู้มีเงินออมเข้ามาลงทุนในหลักทรัพย์ระยะยาวประเภทต่าง ๆ

2. ช่วยในการปรับโครงสร้างทางการเงินของธุรกิจให้มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt/Equity Ratio) ที่เหมาะสม

การที่บริษัทสามารถเพิ่มทุนได้เป็นระยะ ๆ ตามการขยายตัวของธุรกิจทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยบริษัทสามารถเลือกที่จะออกหุ้นกู้หรือหุ้นทุนเพื่อระดมทุนมาใช้ในการขยายกิจการได้ ทำให้การดำเนินธุรกิจมีเสถียรภาพยิ่งขึ้น

3. เป็นแหล่งกลางการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างมีระเบียบ มีสภาพคล่อง และยุติธรรม

ตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ ทำให้การซื้อขายมีระเบียบ มีสภาพคล่อง และมีความยุติธรรม เนื่องจากราคาตลาดของหลักทรัพย์เป็นไปตามภาวะอุปสงค์และอุปทานที่เกิดขึ้น

4. สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ

ตลาดหลักทรัพย์ฯ เปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนเลือกลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ และเลือกลงทุนใน

หลักทรัพย์นานาชนิดได้ตามเป้าหมายการลงทุนที่ต้องการ เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ มีผลให้เศรษฐกิจขยายตัวและช่วยเพิ่มอัตราการจ้างงานในประเทศอีกด้วย

5. ให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ลงทุนและผู้ถือหุ้น

ตลาดหลักทรัพย์ฯ ให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ลงทุนทั้งในด้านราคาที่เป็นธรรมและด้านการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน โดยตลาดหลักทรัพย์ฯได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนและบริษัทรับอนุญาตเปิดเผยข้อมูลของบริษัท เช่น ฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน นโยบายของฝ่ายบริหาร รวมทั้งข่าวสารที่จะมีผลกระทบต่อราคาหุ้นนั้น ๆ

6. ช่วยขยายฐานภาษีของรัฐบาล

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ จะต้องมีระบบบัญชีที่ดี รายงานทางการเงินถูกต้องและมีมาตรฐาน ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ลงทุนในการใช้วิเคราะห์การลงทุน ต่อเจ้าหนี้ของบริษัทเพื่อวิเคราะห์และติดตามฐานะการเงินของธุรกิจแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลโดยช่วยให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างครบถ้วน

7. เป็นดัชนีชี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ

ตลาดหลักทรัพย์ที่มีบทบาทมากในการระดมเงินทุนและจัดสรรเงินทุนระยะยาวให้แก่ธุรกิจจะช่วยทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีการเจริญเติบโตสูงและมีรายได้ประชาชาติสูง ภาวะและการพัฒนาของตลาดหลักทรัพย์จึงเป็นดัชนีชี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศได้

องค์ประกอบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์จะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2536)

1) **อุปทานของหลักทรัพย์** บริษัทที่จะนำหลักทรัพย์มาซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ต้องผ่านการอนุมัติจากกระทรวงการคลัง โดยมีคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงการคลัง โดยที่หลักทรัพย์แบ่งเป็นหลักทรัพย์ภาคเอกชน (Corporate Securities) และหลักทรัพย์ภาครัฐบาล (Government Securities) ซึ่งหลักทรัพย์ภาคเอกชนประกอบด้วยหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ์ หุ้นกู้ และหน่วยลงทุน ส่วนหลักทรัพย์ภาครัฐบาลประกอบด้วยพันธบัตรรัฐบาล และหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจทั้งหลาย

(1) หุ้นสามัญ (Common Shares) เป็นหุ้นที่แสดงความเป็นเจ้าของบริษัทซึ่งได้แก่หุ้นของบริษัท จำกัด หรือบริษัทมหาชน จำกัด บริษัทผู้ออกหุ้นสามัญจะจ่ายผลตอบแทนให้แก่ผู้ถือหุ้นในรูปเงินปันผล ซึ่งขึ้นอยู่กับกำไรสุทธิของบริษัท ถ้าบริษัทกิจการของบริษัทรุ่งเรืองสามารถทำกำไร บริษัทอาจไม่จ่ายเงินปันผลให้ก็ได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เงินปันผลขึ้นอยู่กับวัฏจักรของเศรษฐกิจ และผู้ถือหุ้นสามัญมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการผู้บริหารของบริษัท และอาจมีสิทธิในการซื้อหุ้นสามัญใหม่ก่อนผู้อื่น สิทธิในการซื้อหุ้นสามัญอาจออกมาในรูปใบสุทธิ (Formal-Certificates) ซึ่งสามารถนำมาซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้

(2) หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Shares) มีลักษณะคล้ายคลึงกับหุ้นสามัญ คือ ผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของกิจการ แต่ผู้ถือหุ้นชนิดนี้มีสิทธิได้รับเงินปันผลตามอัตราที่กำหนดไว้ก่อนแบ่งปันผลให้ผู้ถือหุ้นสามัญ ดังนั้นจึงมีสิทธิที่จะได้รับเงินปันผลก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ และในกรณีที่บริษัทเลิกกิจการหรือล้มละลาย ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิมีสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของบริษัทก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ แต่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิไม่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารของบริษัท ในบางครั้งผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิอาจได้รับสิทธิให้ขายคืนแก่บริษัทโดยมีเงื่อนไขตามที่บริษัทกำหนดไว้ หุ้นบุริมสิทธิของบางบริษัทอาจแปรสภาพเป็นหุ้นสามัญได้ ในกรณีเช่นนี้มักจะเกิดขึ้นเนื่องจากการที่บริษัทที่ตั้งขึ้นใหม่ต้องการจะหาเงินทุน แต่การที่จะออกหุ้นสามัญอาจประสบปัญหา เนื่องจากบริษัทได้เริ่มดำเนินกิจการใหม่ ๆ ไม่เป็นที่รู้จักของประชาชน ประชาชนไม่แน่ใจว่า เมื่อใดกิจการจึงจะดำเนินการได้กำไรและสามารถจ่ายเงินปันผลได้ จึงไม่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญของกิจการใหม่ ๆ ดังนั้นบริษัทจึงต้องหาทางออก โดยการออกหลักทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนในอัตราที่แน่นอน เช่น หุ้นบุริมสิทธิและเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แต่เริ่มแรกของบริษัทที่จะออกหลักทรัพย์ในรูปของหุ้นสามัญซึ่งเป็นประโยชน์ในการเพิ่มทุนภายหลังบริษัทออกหลักทรัพย์ให้สิทธิแปรสภาพแก่ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิให้เปลี่ยนแปลงเป็นหุ้นสามัญได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้

(3) หุ้นกู้ (Debentures) ผู้ถือหุ้นกู้มิใช่เจ้าของบริษัท แต่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้ของบริษัทในภาวะการณ์ปกติ หรือระยะเริ่มต้นของบริษัทจะไม่มีการออกหุ้นกู้ เว้นแต่กิจการต้องการใช้ทุนเพิ่มเติมเป็นการด่วนเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง ขยายกิจการหรือหาเงินมาชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดชำระผู้ลงทุนในหุ้นกู้จะได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทนตามอัตราที่กำหนดจนถึงกำหนดไถ่ถอน ซึ่งผู้ถือหุ้นมีสิทธิที่จะได้รับเงินต้นคืน หุ้นกู้ของบริษัทอาจแปรสภาพเป็นหุ้นสามัญได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

(4) หน่วยลงทุน (Unit Trusts) เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนรายย่อย และจัดการโดยบริษัทหลักทรัพย์กองทุนรวม จำกัด บริษัททำหน้าที่ในการจัดการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ แทนผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุน บริษัทขออนุมัติดำเนินงานโครงการกองทุนสินภิญโญจากธนาคารแห่งประเทศไทย หากบริษัทหลักทรัพย์กองทุนรวม จำกัด ในฐานะบริษัทจัดการ และธนาคารกรุงไทย จำกัด ในฐานะผู้รับฝากทรัพย์สินเห็นสมควรและได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย กองทุนนี้อาจจะเปลี่ยนเป็นชนิดรับซื้อคืน (Open-End-Type) ให้ผู้ถือหน่วยลงทุนมีสิทธิ์นำหน่วยลงทุนมาขายคืนให้กับบริษัทได้ ราคาซื้อคืนและราคาขายต่อจะถือราคาของหน่วยลงทุนจำนวนตามมูลค่ากับทรัพย์สินสุทธิของโครงการเป็นเกณฑ์ ในปัจจุบันยังไม่มีกองทุนใดเปลี่ยนเป็นชนิดรับซื้อคืน

(5) หลักทรัพย์ภาครัฐบาล (Government Securities) ประกอบด้วยพันธบัตรรัฐบาล ได้แก่ พันธบัตรออมทรัพย์ พันธบัตรเงินกู้ พันธบัตรลงทุน นอกจากนี้มีพันธบัตรของรัฐวิสาหกิจโดยมีรัฐบาลเป็นประกัน ได้แก่ พันธบัตรการไฟฟ้าฝ่ายผลิต หุ้นกู้ของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และพันธบัตรธนาคารอาคารสงเคราะห์ ผู้ถือหุ้นจะอยู่ในฐานะเจ้าหนี้ของรัฐบาลรัฐวิสาหกิจผู้ถือหุ้นจะได้รับผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนดจนถึงกำหนดเวลาไถ่ถอน ผู้ถือหุ้นก็มีสิทธิได้รับเงินต้นคืน และสามารถนำหลักทรัพย์ต่าง ๆ ดังกล่าวมาซื้อขาย

หลักทรัพย์ต่าง ๆ ดังกล่าวเรียกว่าหลักทรัพย์จดทะเบียนและหลักทรัพย์รับอนุญาต บริษัทที่ออกหลักทรัพย์จดทะเบียน เรียกว่าบริษัทจดทะเบียน ส่วนบริษัทที่เป็นผู้ออกหลักทรัพย์รับอนุญาตเรียกว่าบริษัทรับอนุญาต ส่วนหลักทรัพย์ภาครัฐบาลถือว่าเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนเท่านั้น

2) **อุปสงค์ต่อหลักทรัพย์** คือ ปริมาณความต้องการที่จะซื้อหลักทรัพย์ ณ ระดับราคาต่าง ๆ กัน อุปสงค์ของผู้ลงทุนแต่ละบุคคล (Individual Investor) อาจจะไม่เหมือนกันเพราะวัตถุประสงค์ในการลงทุนของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน บางคนมีความต้องการที่จะลงทุนซื้อหลักทรัพย์เพียงเพื่อแสวงหากำไร คือ ต้องการกำไรส่วนทุน (Capital Gains) เรียกว่า นักเก็งกำไร (Speculators) การลงทุนซื้อหลักทรัพย์แบบนี้จึงมักจะเป็นไปในช่วงระยะเวลาสั้น ๆในกรณีเช่นนี้หลักทรัพย์จำนวนเดิมแต่อาจมีการเปลี่ยนมือกันหลายครั้ง ทำให้อุปสงค์เพื่อการเก็งกำไรเปลี่ยนแปลงมาก แต่อุปสงค์เพื่อการลงทุนไม่เปลี่ยนแปลง โดยที่นักเก็งกำไรอาจจะได้รับผลตอบแทนสูง แต่ก็อาจขาดทุนได้จำนวนมากเช่นกัน ถ้าราคาไม่ได้เป็นไปตามที่คาดคะเนไว้ ซึ่งถือว่าเป็นความเสี่ยงจาก

การลงทุน อุปสงค์ในอีกกรณีคือ ความต้องการซื้อหลักทรัพย์เพื่อลงทุนจริงๆ โดยหวังที่จะได้รับเงินปันผลในระยะยาว เรียกว่านักลงทุน (Investors) ซึ่งการซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะนี้ ผู้ลงทุนจะต้องพิจารณาคุณภาพของหลักทรัพย์ที่จะลงทุนอย่างรอบคอบ เพื่อให้มีความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่ำที่สุด

จากการพิจารณาลักษณะการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ ส่วนใหญ่เป็นนักเก็งกำไรในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาอุปสงค์ในหลักทรัพย์นี้จะเป็นการพิจารณาถึงปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผ่านตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด เราอาจกล่าวได้ว่า ถ้าปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านตลาดหลักทรัพย์มาก แสดงว่าประชาชนให้ความสนใจต่อการซื้อขายหลักทรัพย์มากขึ้น แต่เมื่อไรก็ตามที่ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ลดต่ำลง แสดงให้เห็นว่ามีความสนใจต่อหลักทรัพย์ไม่มากนัก ซึ่งแล้วแต่ปัจจัยที่กระทบต่ออุปสงค์ในหลักทรัพย์นั้น

อาจกล่าวได้ว่าเสถียรภาพของตลาดหลักทรัพย์จะมีมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับผู้ลงทุนทั้งหลายในตลาดหลักทรัพย์ ถ้าตลาดหลักทรัพย์ประกอบด้วยผู้ลงทุนเป็นส่วนใหญ่ ตลาดหลักทรัพย์จะมีเสถียรภาพราคาหุ้นจะเคลื่อนตัวอย่างช้าๆ ความคล่องตัวของตลาดหลักทรัพย์มีน้อย แต่ถ้าตลาดหุ้นประกอบด้วยผู้เก็งกำไรเป็นส่วนใหญ่ ราคาหุ้นจะเคลื่อนไหวเร็วมาก ตลาดหลักทรัพย์มีความคล่องตัวสูง (Liquidity) แต่ปรากฏการณ์เช่นนี้จะเป็นอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งจะทำให้ตลาดหลักทรัพย์ขาดเสถียรภาพ ดังนั้นถ้าต้องการให้ตลาดหลักทรัพย์มีเสถียรภาพและมีความคล่องตัวจึงต้องมีทั้งนักลงทุนและนักเก็งกำไรประกอบกัน

3) **บริษัทสมาชิก** หมายถึง บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ (บงล.) และบริษัทหลักทรัพย์ (บล.) ซึ่งได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์แทนผู้ลงทุน (Broker) และทำหน้าที่เป็นผู้ค้า (Dealer) ทำหน้าที่ซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อบริษัทเอง และเพื่อสะดวกในการดำเนินงานซื้อขายหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์จึงกำหนดให้บริษัทสมาชิกระบุชื่อย่อไว้ และมีหมายเลขประจำตัวหรือเลขที่นั่ง บริษัทเหล่านี้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 แต่บริษัทสมาชิกจำต้องดำเนินงานด้านนายหน้า (Broker) หรือผู้ค้า (Dealer) ให้สอดคล้องกับกฎระเบียบที่ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดขึ้นอีกขั้นหนึ่ง อีกส่วน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไม่ได้เป็นบริษัทสมาชิกกับตลาดหลักทรัพย์ แต่บริษัทเหล่านี้อาจจะทำการติดต่อกับลูกค้าโดยตรง แล้วจึงนำคำสั่งซื้อขายมาเสนอต่อบริษัทสมาชิกได้อีกขั้นหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า Sub-Broker โดยได้รับค่านายหน้าแบ่งกัน

ระหว่างบริษัทสมาชิกในอัตราร้อยละ 40 ของผลตอบแทนจากลูกค้า ส่วนบริษัทสมาชิกได้รับร้อยละ 60 บริษัทสมาชิกอาจจะทำหน้าที่เป็นเพียงตัวแทนหรือผู้ค้าหลักทรัพย์ (Dealer) ก็ได้ แต่บริษัทสมาชิกต้องแสดงให้ทราบอย่างชัดเจนว่าจะทำหน้าที่ใด หากทำหน้าที่เป็นตัวแทนจะได้รับค่านายหน้าเป็นค่าตอบแทน (Commission) ตามอัตราที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดไว้ นับตั้งแต่จัดตั้งตลาดหลักทรัพย์เป็นต้นมาได้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บค่านายหน้าในอัตราต่าง ๆ กันและได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสมต่อทุกฝ่าย ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดอัตราค่านายหน้าที่บริษัทสมาชิกเรียกเก็บจากลูกค้าในอัตราร้อยละ 0.50 ของมูลค่าการซื้อขายหุ้นสามัญ แต่ถ้าบริษัทสมาชิกกระทำเป็นผู้ค้าหลักทรัพย์เป็นการซื้อขายในนามของตนเองผลตอบแทนที่ได้รับจะเป็นรูปของกำไรหรือขาดทุนจากการขายหลักทรัพย์นั้น (Capital Gain or Capital Loss) หรืออาจจะได้รับผลตอบแทนในรูปเงินปันผล ถ้าหากบริษัทได้ถือหลักทรัพย์ไว้เป็นเวลานาน

4) **ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย** ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับควบคุมบริษัทสมาชิก บริษัทจดทะเบียนและบริษัทอนุญาต นอกจากนี้จะต้องดำเนินนโยบายให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ลงทุน บริษัทสมาชิก บริษัทจดทะเบียนและบริษัทรับอนุญาต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์

ความสำคัญของตลาดหลักทรัพย์ นอกจากทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์แล้วยังมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการด้านอื่นๆ เช่น เรื่องการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์เพื่อให้การซื้อขายสำเร็จเสร็จสิ้นทุกขั้นตอน

2.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์มีบทบาทเพิ่มขึ้นตลอดมาในช่วงปี 2529-2534 ในฐานะที่เป็นแหล่งระดมทุนระยะยาวให้กับภาคธุรกิจและรัฐวิสาหกิจ และเป็นแหล่งกลางในการซื้อขายหลักทรัพย์อีกด้วย บทบาทดังกล่าวสอดคล้องกับแผนหลักและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ดังนี้คือ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2536)

1.การสนับสนุนให้เอกชนมีบทบาทในการพัฒนาเพิ่มขึ้น โดยลดภาระของภาครัฐบาล และให้ภาครัฐบาลทำหน้าที่ด้านการประสานแนะนำและช่วยเหลือภาคเอกชนในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

2.พิจารณาใช้มาตรการทางด้านการเงิน การคลัง และด้านอื่น ๆ เพื่อให้มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาในสาขาและกิจกรรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็น

3.มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจไปสู่เชิงธุรกิจให้มากขึ้นโดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การแปลงสภาพการเป็นเจ้าของบางส่วนหรือทั้งหมด เช่น การขายหุ้นจำหน่ายจ่ายโอน เพิ่มประสิทธิภาพในด้านการจัดการลงทุน และในการบริหารกำลังคน รวมทั้งให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน

แม้ว่าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ไม่มีแผนการพัฒนาตลาดทุนแยกไว้ต่างหาก ตลาดหลักทรัพย์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตลาดหลักทุนจึงได้มีการกำหนดแนวนโยบายของตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 เพื่อให้ตลาดทุนของประเทศไทยมีความมั่นคงและสามารถขยายตัวรองรับกับการพัฒนาในด้านอื่น

ตลาดหลักทรัพย์จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักไว้ดังต่อไปนี้

1.เป็นแหล่งกลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ มีระเบียบ มีสภาพคล่อง และมีความยุติธรรม

2.สนับสนุนการระดมทุนระยะยาวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นสำหรับธุรกิจ เพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจ

3. พัฒนาระบบการคุ้มครองผู้ลงทุน (Investor Protection)

4. สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนเป็นเจ้าของในธุรกิจและอุตสาหกรรม

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ตลาดหลักทรัพย์ได้วางเป้าหมายการดำเนินงานในช่วงปี 2529-2534 ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลัก ดังรายละเอียดแจ้งไว้ในรายงานประจำปีของตลาดหลักทรัพย์ในช่วงดังกล่าว ซึ่งพอจะสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การดำเนินการให้ตลาดหลักทรัพย์เป็นแหล่งกลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ มีระเบียบ มีสภาพคล่อง และมีความยุติธรรม เพื่อสนองวัตถุประสงค์ข้อนี้ ตลาดหลักทรัพย์ได้วางแผนงานที่จะใช้เป็นมาตรการในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) พัฒนาระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ (Trading System) ให้มีระบบ มีความยุติธรรม และมีประสิทธิภาพ โดยนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการดำเนินการซื้อขาย เพื่อให้การซื้อขายแต่ละรายการเป็นไปอย่างรวดเร็ว และยุติธรรมแก่นักลงทุนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน

2) พัฒนาระบบการให้บริการหลังการซื้อขาย (Back Office Services) ซึ่งได้แก่ การมีระบบในการชำระราคาและส่งมอบใบหุ้น (Clearing and Settlement) ที่มีประสิทธิภาพ การจัดตั้งศูนย์รับฝากใบหุ้น (Share Depository Center) เพื่อเป็นการป้องกันการสูญหายของใบหุ้นก่อนการส่งมอบ และการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานทะเบียนหุ้น (Share Registrar) ที่ตลาดหลักทรัพย์

3) การเพิ่มอุปทานของหลักทรัพย์ เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของนักลงทุนโดยการสนับสนุนและจูงใจให้บริษัทและรัฐวิสาหกิจที่มีคุณภาพเข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทรับอนุญาต รวมทั้งการพัฒนาให้มีตราสารประเภทใหม่ ๆ เข้ามาทำการซื้อขายในตลาด เช่นการพัฒนาตลาดพันธบัตร หุ้นกู้แปลงสภาพ (Convertible Debentures) ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นสามัญ หรือหุ้นบุริมสิทธิ์ (Warrants) Options และ Futures เป็นต้น

4) การเพิ่มอุปสงค์ของการลงทุนในหลักทรัพย์ โดยการสนับสนุนให้นักลงทุนภายในประเทศทั้งที่เป็นบุคคลและสถาบัน อันได้แก่ ธนาคาร บริษัทประกันภัย กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวม บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เข้ามีมีบทบาทในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น สำหรับการสนับสนุนนักลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักลงทุนประเภทสถาบันหรือผู้บริหารกองทุน (Fund Manager) ตลาดหลักทรัพย์มีแผนงานในการทำ Road Shows และร้องขอหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวก การควบคุมการปริวรรตเงินตราระหว่างประเทศ (Liberalization of Foreign Exchange Control) เป็นต้น

2. การสนับสนุนการระดมเงินทุนระยะยาวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ตลาดหลักทรัพย์เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาองค์การที่มีส่วนช่วยสนับสนุนในธุรกิจหลักทรัพย์ และการศึกษาหามาตรการที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาตลาดทุน ดังนั้นตลาดหลักทรัพย์จึงได้วางเป้าหมายการดำเนินงานไว้หลายประการได้แก่

2.1 การศึกษาและวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับตลาดทุนเพื่อรองรับการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยการวางแผนจัดตั้งให้มีฝ่ายที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของตลาดทุนขึ้นเป็นหน่วยงานหนึ่งของตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งวางแผนจัดตั้งศูนย์ศึกษาและพัฒนาตลาดทุน (Center for Capital Market Studies) เพื่อทำหน้าที่ศึกษา วิจัยนโยบายและสภาวะตลาดของทุนของประเทศ เพื่อที่ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการศึกษาและพัฒนาตลาดทุนในระยะยาวเป็นการเฉพาะ

2.2 การสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตลาดทุนซึ่งได้แก่ สถาบันสินเชื่อเพื่อธุรกิจหลักทรัพย์ (Securities Finance Corporation) เพื่อเป็นแหล่งสินเชื่อ และควบคุมสินเชื่อในธุรกิจหลักทรัพย์ นอกจากนั้นยังสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันจัดอันดับความเสี่ยง (Credit Rating Agency) ซึ่งทำหน้าที่จัดอันดับความเสี่ยงของหลักทรัพย์ในประเทศ และสนับสนุนการจัดตั้งสมาคมนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ (Securities Analysts Association) ขึ้นในประเทศไทยด้วย

2.3 การพัฒนาตลาดพันธบัตรและหุ้นกู้ เนื่องจากตลาดรองสำหรับพันธบัตร และหุ้นในประเทศไทยยังมีสภาพคล่องน้อยอยู่ ดังนั้นตลาดหลักทรัพย์จึงมีแผนงานที่จะสนับสนุนการขยายตัวและพัฒนาตลาดรองพันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ พันธบัตรขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหุ้นกู้ของเอกชนให้มีการซื้อขายที่คล่องตัวมากขึ้น อันจะยังประโยชน์ให้รัฐสามารถใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินมาตรการทางการเงิน การคลังของประเทศ ตลอดจนให้ธุรกิจภาคเอกชนสามารถระดมเงินทุน โดยการออกหุ้นกู้ได้อีกด้วย

2.4 สนับสนุนการจัดตั้งตลาด Options และ Futures เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากการลงทุนในตลาดทุน แผนงานที่กำหนดเป็นการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดดังกล่าว และคาดว่าจะจัดตั้งตลาดดังกล่าวได้ภายในปี 2536-2538

3. ในส่วนของการสนองวัตถุประสงค์ในเรื่องการคุ้มครองผู้ลงทุน ตลาดหลักทรัพย์มีนโยบายคุ้มครองผู้ลงทุนโดยการเปิดเผยข้อมูลอย่างทั่วถึง รวดเร็ว และพัฒนาการตรวจสอบการซื้อขายที่ผิดปกติ โดยมีแผนงาน โดยสรุปดังนี้

3.1 ปรับปรุงกฎระเบียบในการเปิดเผยข้อมูล (Information Disclosure Requirements) โดยวางแผนเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนและบริษัทรับอนุญาต ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การเปิดเผยข้อมูลที่

เกี่ยวกับฐานะทางการเงินและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในหนังสือชี้ชวน (Prospectus) กรณีการครอบงำกิจการ (Takeovers) การจ่ายเงินปันผล ตลอดจนข้อมูลอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ลงทุน เช่น การเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร หรือระบบการบริหารงาน เป็นต้น

3.2 พัฒนาและปรับปรุงการเผยแพร่ข้อมูลอย่างทั่วถึง (Information Dissemination) โดยให้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลธุรกิจหลักทรัพย์เพื่อรายงานข่าวและข้อมูลแก่นักลงทุน โดยใช้คอมพิวเตอร์ (Stock Exchange of Thailand Information Management System หรือ SIMS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเผยแพร่ข้อมูลให้แก่นักลงทุนและประชาชนทั่วไป

3.3 ปรับปรุงระบบการกำกับตรวจสอบการซื้อขายหลักทรัพย์ (Surveillant System) ให้สามารถตรวจสอบการซื้อขายที่ผิดปกติอันเนื่องจากการสร้างราคาหลักทรัพย์ให้ผิดปกติ (Share Manipulation) และการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายใน (Insider Trading)

3.4 การออกกฎข้อบังคับ (Regulation) อื่น ๆ รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไข กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียน และบริษัทอนุญาตให้ทันต่อเหตุการณ์ เช่น กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการครอบงำกิจการ (Takeover Codes) ศึกษาและกำหนดหลักเกณฑ์ และขั้นตอนที่จะดำเนินการกับบริษัทสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับฐานะการเงินและการปฏิบัติงาน และปรับปรุงอัตราค่านายหน้าที่สมาชิกเรียกเก็บจากลูกค้าให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ รวมทั้งการทบทวนปรับปรุงการขึ้นเครื่องหมายต่าง ๆ เช่น DS และ SP ให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์

3.5 ทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์การเพิกถอนบริษัทจดทะเบียน และบริษัทรับอนุญาต (Delisting Criteria) จากการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้เป็นบทลงโทษแก่บริษัทที่ไม่ทำตามกฎข้อบังคับและประเพณีปฏิบัติอันดีงามของตลาดหลักทรัพย์

3.6 สนับสนุนการจัดตั้งหน่วยงานในลักษณะคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (Securities and Investments Board หรือ SIB) ซึ่งจะเป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลธุรกิจหลักทรัพย์ทั้งระบบ ซึ่งจะเป็นกลไกส่งเสริมและเกื้อหนุนให้การขยายตัว และการพัฒนาของตลาดหลักทรัพย์และธุรกิจหลักทรัพย์ในด้านต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4.การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเป็นเจ้าของในธุรกิจต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการกระจายรายได้และกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไปให้ประชาชนทั่วไป ตลาดหลักทรัพย์มีนโยบายและแผนงานสรุปได้ดังนี้

4.1 ส่งเสริมการกระจายหุ้นให้กับประชาชนที่มีส่วนโดยตรงในกิจการนั้น เช่น ธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรก็จะมีการกระจายหุ้นให้แก่กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น

4.2 ส่งเสริมให้กระจายหุ้นเพิ่มขึ้น โดยอาจมีการกำหนดให้บริษัทจดทะเบียน และบริษัทรับอนุญาตทำการกระจายหุ้นแก่ผู้ถือหุ้นรายย่อยหรือประชาชนทั่วไปในสัดส่วนที่สูงขึ้น เพื่อให้นักลงทุนรายย่อยทั่วไปมีโอกาสในการลงทุนและเป็นเจ้าของกิจการเพิ่มมากขึ้น

4.3 สนับสนุนให้มีการลงทุนจากส่วนภูมิภาค เพื่อระดมทุนจากส่วนภูมิภาค และกระจายการลงทุนอย่างทั่วถึง ในการนี้ตลาดหลักทรัพย์ เห็นว่าควรให้มีการสนับสนุนการจัดตั้งสำนักงานตัวแทนในการซื้อขายของบริษัทธุรกิจหลักทรัพย์ในต่างจังหวัด และตลาดหลักทรัพย์เห็นควรจัดตั้งศูนย์บริการนักลงทุนในต่างจังหวัด เพื่อกระจายข่าวสารให้แก่ประชาชนในส่วนภูมิภาคมากขึ้น

นอกจากนโยบายที่กำหนดไว้เพื่อสนองวัตถุประสงค์หลักในแต่ละข้อแล้ว ตลาดยังมีการกำหนดนโยบายและมาตรการอื่นเพื่อช่วยเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักทุกข้อดังกล่าวข้างต้นได้แก่

1. การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจหลักทรัพย์ เพื่อเป็นการกระจายความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ และความเคลื่อนไหวของตลาดทุน ตลอดจนสร้างทัศนคติและวางรากฐานการลงทุนในหลักทรัพย์อย่างมีเหตุผลให้แก่นักลงทุนทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. พัฒนาองค์การ บุคลากร และระบบงานของตลาดหลักทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานมากขึ้นด้วยการอบรมเพิ่มความรู้ให้แก่บุคลากรภายในตลาดหลักทรัพย์ ตลอดจนการพัฒนารายละเอียดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ส่งเสริมและพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ให้ก้าวไปสู่ความเป็นตลาดสากลเพื่อส่งเสริมการระดมทุนจากต่างประเทศให้มากขึ้น และการเรียนรู้เทคโนโลยีหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ จากตลาดหุ้นต่างประเทศ โดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรระหว่างประเทศด้านหลักทรัพย์ และการเข้าร่วมประชุม อภิปรายเสนอรายงานต่าง ๆ รวมทั้งการทำ Road Shows ในต่างประเทศ

2.3 บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย

ความเป็นมาของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในประเทศไทย บริษัทเงินทุนฯ ในประเทศไทยได้มีการจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรก ในรูปของบริษัทหลักทรัพย์ก่อนด้านอื่น เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2496 คือบริษัท เบิร์ด จำกัด โดยในระยะแรกบริษัทได้ประกอบธุรกิจด้าน Import-Export เป็นงานหลัก จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2506 จึงได้เริ่มดำเนินงานด้านกิจการนายหน้าค้าหุ้นอย่างจริงจัง ส่วนในด้านธุรกิจเงินทุนนั้นกิจการให้เช่าซื้อรถยนต์เป็นสถาบันที่เกิดขึ้นก่อน โดยบริษัทบางกอกอินเวสเม้นท์ จำกัด ได้เปิดดำเนินงานในปลายปี พ.ศ.2504 ต่อมาช่วงต้นปี พ.ศ.2508 เมื่อบริษัท เครดิตการพาณิชย์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้จัดตั้งขึ้นทำให้กิจการให้เช่าซื้อรถยนต์ขยายตัวอย่างรวดเร็วและเป็นกิจการที่มีกำไรดีตลอดมา (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518)

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2512 ได้มีบริษัทหลายแห่งจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินงานทั้งทางด้านธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ โดยได้รับความสนับสนุนจากสถาบันการเงินต่างประเทศในระยะแรกบริษัทอาศัยเงินทุนจากสถาบันการเงินต่างประเทศเป็นหลัก และประกอบธุรกิจให้กู้ยืมแทนบริษัทแม่ในต่างประเทศ หรือให้บริการทางการเงินบางประเภทที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีหรือมีบ้างแต่ยังไม่แพร่หลายได้แก่ บริการด้านสินเชื่อ เช่น การให้เช่าซื้อสินค้า การรับซื้อลดเช็ค รวมทั้งบริการทางการเงินแก่ลูกค้าในลักษณะที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถปฏิบัติได้ เช่น การรับฝากเงินระยะสั้นจากบริษัทใหญ่ ๆ ซึ่งมีเงินสดส่วนเกิน และต้องการได้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าที่เคยได้รับจากการฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์ บริการทางการเงินใหม่ ๆ ของบริษัทเงินทุนฯ จึงช่วยให้บริษัทดังกล่าวมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถบริหารเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้บริษัทจัดตั้งขึ้นเพื่อระดมเงินทุนอีกหลายบริษัท เนื่องจากในขณะนั้นไม่ต้องขออนุญาตจากกระทรวงการคลังและมีข้อห้ามไม่ให้ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศขยายสาขาในประเทศไทย ทำให้ธุรกิจเงินทุนในประเทศไทยจึงเริ่มเจริญเติบโตและขยายเขตธุรกิจอย่างรวดเร็ว

ต่อมา กระทรวงการคลังได้เริ่มมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องควบคุมบริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุนเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่า การลงทุนของตนจะได้รับความคุ้มครองที่ดีพอและเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของทางราชการมีโอกาสศึกษาการดำเนินการของบริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุนเหล่านั้น ดังนั้นในปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขาย

อันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน และกระทรวงการคลังได้ประกาศกำหนดรายละเอียดและเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 (7) และ (8) แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 กล่าวคือ บุคคลใดจะประกอบธุรกิจเงินทุนได้ต้องขออนุญาตจากกระทรวงการคลังโดยผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน ซึ่งมีผลใช้บังคับต่อกิจการที่ประกอบธุรกิจเงินทุนอยู่ก่อนแล้วด้วย

ตามกฎหมาย บริษัทเงินทุนฯ ไม่อาจดำเนินการรับฝากเงินจากประชาชนได้เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ ฉะนั้นเงินทุนของบริษัทเงินทุนฯ จึงได้มาจากการขายหุ้นหรือตราสารพาณิชย์ให้แก่ประชาชน และกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ มาเป็นเงินทุน บริษัทเงินทุนฯ ที่อยู่ในเครือของธนาคารพาณิชย์มักจะกู้เงินจากธนาคาร ในอัตราดอกเบี้ยต่ำแล้วนำมาให้ลูกค้ากู้ในอัตราสูงกว่าได้

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา บริษัทเงินทุนฯ ต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีการขยายปริมาณธุรกิจและแขนงงานธุรกิจเพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง เช่น การสนับสนุนให้มีการค้าผ่อนส่งและทำธุรกิจการเช่าซื้อรถยนต์ และประกอบกับผู้ถือหุ้นของบริษัทเงินทุนฯ มักจะประกอบธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมของตนอยู่ด้วย (ซึ่งนับเป็นข้อเสียที่สำคัญ) ฉะนั้นการปล่อยเงินจากบริษัทเงินทุนฯ จึงมุ่งที่จะสนับสนุนธุรกิจที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ เป็นสำคัญด้วยและถ้าธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมรายใดขัดกับผลประโยชน์ของตน ก็จะไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินเท่าที่ควร ภาวะการณ์เช่นนี้จึงมีแนวโน้มเพื่อการผูกขาดเงินทุนที่ให้แก่ธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมบางประเภท เช่นเดียวกับกรณีของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเริ่มให้ความสนใจพิจารณาร่างกฎหมาย เพื่อควบคุมบริษัทการเงินให้รัดกุมยิ่งขึ้น

การออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุนได้เริ่มครั้งแรกประมาณเดือน ตุลาคม พ.ศ.2516 และเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2516 กระทรวงการคลังได้ออกใบอนุญาตให้บริษัทจำกัดประกอบธุรกิจเงินทุนรวมทั้งสิ้น 54 บริษัท เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุนอย่างเดียว ซึ่งเรียกว่าบริษัทเงินทุน จำนวน 13 บริษัท และเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ ซึ่งเรียกว่า บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ อีกจำนวน 41 บริษัท หลังจากนั้นมีการออกใบอนุญาตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปี พ.ศ. 2520 บริษัทเงินทุนที่ได้รับใบอนุญาตทั้งหมด 28 บริษัทและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 85 บริษัท รวมทั้งสิ้น 113 บริษัท ซึ่งกระทรวงการคลังเห็นว่าเป็นจำนวนที่เพียงพอแล้ว จึงระงับการออกใบอนุญาตเงินทุนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

หลังจากที่กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เข้ามามีบทบาทในการควบคุมการดำเนินการธุรกิจเงินทุน ขอบเขตของธุรกิจเงินทุนก็ได้ขยายกว้างออกไป และบริษัทเงินทุนฯ ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางการเงินที่ระดมเงินออมจากประชาชนเพื่อนำมาให้กู้ยืมแก่ประชาชน และมีการดำเนินธุรกิจภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย แต่มาตรการต่าง ๆ ที่กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยออกเพื่อใช้บังคับนั้นมีไม่มากนัก และส่วนมากไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนฯ จึงทำให้การควบคุมการดำเนินงานของธุรกิจเงินทุนไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ นอกจากนี้ธุรกิจได้ขยายออกไปมากและจำนวนบริษัทที่ได้รับอนุญาตมีจำนวนมาก การลงโทษบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ฝ่าฝืนละเลยต่อการปฏิบัติตามกฎหมายก็ทำได้ไม่สะดวก เนื่องจากต้องดำเนินคดีตามกระบวนการทางศาล และหากปรากฏว่าบริษัทใดมีการดำเนินงานหรือฐานะการเงินเป็นที่เสียหายแก่ประชาชนอย่างร้ายแรง กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจแก่ทางการที่จะเข้าปกป้องคุ้มครองผลประโยชย์ของประชาชนอย่างเพียงพอ นอกจากการถอนใบอนุญาต ซึ่งเป็นการลงโทษที่รุนแรงไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในกรณีทั่วไป (ธนิดา จิตร์น้อมรัตน์ ,2530) ดังนั้น เพื่อให้การควบคุมของทางราชการมีประสิทธิภาพและให้อำนาจแก่ผู้ควบคุมมากขึ้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 ขึ้นใช้บังคับเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 เพื่อให้อำนาจแก่ผู้ควบคุมดูแลบริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุน ซึ่งช่วยให้ประชาชนเกิดความมั่นใจระบบธุรกิจเงินทุนมากขึ้นด้วย

2.4 ลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ในการประกอบธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์จะกระทำได้ต่อเมื่อได้จัดตั้งในรูปบริษัทมหาชน จำกัด ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด และได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือการประกอบธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์จะกระทำได้ต่อเมื่อจัดตั้งในรูปบริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการค้าขายอันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน แต่ทั้งนี้บริษัทจำกัดที่ได้รับอนุญาตจะต้องมีการกระจายหุ้นไปยังผู้ถือหุ้นรายย่อยให้ได้จำนวนผู้ถือหุ้น และตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดคือ บริษัทเงินทุนฯ ต้องมีผู้ถือหุ้นที่เป็นบุคคลธรรมดาไม่ต่ำกว่า 100 ราย โดย

1) ผู้ถือหุ้นดังกล่าวต้องถือหุ้นรวมกันเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายแล้วทั้งหมด และ

2) ผู้ถือหุ้นแต่ละรายต้องถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 0.6 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

จำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดตามข้อ 1 ข้างต้นนั้น ไม่นับรวมจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้นเป็นส่วนราชการรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทยหรือนิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

บริษัทเงินทุนฯ ใดมีผู้ถือหุ้นหรือการถือหุ้นไม่เป็นไปตามข้อ 1 ในขณะใดขณะหนึ่ง ให้บริษัทเงินทุนฯ นั้นขอผ่อนผันจากธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ในการผ่อนผันนั้นจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้

บริษัทเงินทุนฯ ต้องมีจำนวนหุ้นที่บุคคลที่มีสัญชาติไทยถืออยู่ไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และต้องมีกรรมการเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนฯ นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังด้วยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจผ่อนผันให้มีจำนวนผู้ถือหุ้น หรือกรรมการเป็นอย่างอื่นได้ในการผ่อนนั้นจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้

ความในข้อหนึ่งมิให้ใช้บังคับบริษัทเงินทุนฯ ที่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยการงบประมาณ

บริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนมีอยู่ 2 ประเภทคือ บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2522)

1) บริษัทเงินทุน หมายถึง บริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุน กล่าวคือ ธุรกิจการจัดหามาซึ่งเงินและใช้ทุนนั้นในการประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งจำแนกประเภทได้ดังนี้

กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์คือ การจัดหาเงินทุนจากประชาชนและให้กู้ยืมเงินในระยะสั้น รวมทั้งการเป็นผู้รับรอง ผู้รับอาสา หรือผู้สอดเข้าแก้หน้าในตั๋วเงินเป็นทางค้าปกติ

กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา คือ กิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชนและให้กู้ยืมเงินในระยะปานกลาง หรือระยะยาวแก่กิจกรรมอุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชย์กรรมเป็นทางค้าปกติ

HG
ก 65239
หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและการบริโภค คือ การจัดหาเงินทุนจากประชาชนมาให้กู้ยืม เพื่อใช้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้า โดยชำระราคาเป็นงวด ๆ หรือโดยการให้เช่าซื้อ ให้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อสินค้าจากกิจการที่มิใช่ของตนเองให้ประชาชนเช่าซื้อสินค้าที่รับโอนกรรมสิทธิ์มาจากกิจการซึ่งจำหน่ายสินค้านั้น เมื่อได้ตกลงจะเช่าซื้อหรือให้ประชาชนเช่าซื้อสินค้าซึ่งยึดได้จากผู้เช่าซื้อรายอื่น หรือรับโอนโดยมีค่าตอบแทนซึ่งสิทธิเรียกร้องที่เกิดจากการจำหน่ายสินค้า

กิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ คือ การจัดหาเงินทุนจากประชาชน มาให้กู้ยืมแก่ประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือบ้านที่อยู่อาศัย ให้กู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการจัดหาที่ดินหรือบ้านที่อยู่อาศัย สำหรับจำหน่ายแก่ประชาชนหรือให้ประชาชนเช่าซื้อ หรือจัดหาที่ดินหรือบ้านที่อยู่อาศัยมาจำหน่ายแก่ประชาชนรวมทั้งให้ประชาชนเช่าซื้อ

กิจการเงินทุนอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หมายถึง บริษัทเงินทุนที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการทั้งธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ควบคู่กันไปด้วย (ก.ล.ต.,2535)

ธุรกิจหลักทรัพย์หมายความว่า ธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

กิจการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์คือ กิจการเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ให้แก่บุคคลอื่น โดยได้รับค่านายหน้าหรือบำเหน็จเป็นการตอบแทนเป็นทางการค้าปกติ

กิจการค้าหลักทรัพย์ คือ กิจการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ในนามของตนเองเป็นทางการค้าปกติ

กิจการที่ปรึกษาการลงทุน คือ กิจการให้คำแนะนำแก่ประชาชนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมเกี่ยวกับคุณค่าของหลักทรัพย์ หรือความเหมาะสมในการลงทุน หรือซื้อหรือขายหลักทรัพย์ใด ๆ เป็นทางการค้าปกติ ทั้งนี้โดยได้รับค่าบริการหรือบำเหน็จเป็นการตอบแทนสำหรับการนั้น

กิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ คือ กิจการจัดการจำหน่ายหลักทรัพย์ให้แก่ประชาชน

กิจการจัดการลงทุน คือ กิจการจัดการลงทุนตามโครงการ โดยการออกตราสารหรือหลักฐานแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ของแต่ละโครงการจำหน่ายให้แก่ประชาชนและนำเงินที่ได้จากการจำหน่ายตราสารหรือหลักฐานแสดงสิทธินั้นไปลงทุนในหลักทรัพย์ตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

กิจการอื่นเกี่ยวกับหลักทรัพย์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.5 การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์

วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้วิธีการประมูลราคาแบบเปิดเผย (Open Auction) และเปิดให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์ครั้งแรกเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518 โดยใช้วิธีการประมูลราคาบนกระดาน หรือที่เรียกกันว่าวิธีเคาะกระดาน (Post on Board)ในช่วงปี 2529 ภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ได้สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว วิธีการซื้อขายแบบเดิมมีข้อจำกัดหลายอย่างที่ไม่เอื้ออำนวยต่อสภาพการซื้อขายที่มีปริมาณหนาแน่นได้ ตลาดหลักทรัพย์จึงหาวิธีการเปลี่ยนไปใช้วิธีการซื้อขายเป็นระบบคอมพิวเตอร์

การดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ได้พัฒนาเรื่อยมาเป็นลำดับ ในปี 2523 ตลาดหลักทรัพย์ได้ติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในระบบการซื้อขายเสร็จเรียบร้อย ซึ่งเป็นระบบคอมพิวเตอร์ของ DEC (Degital Equipment Corporation) สมาชิกตลาดหลักทรัพย์สามารถที่จะเลือกใช้คอมพิวเตอร์ของบริษัทใดก็ได้ เพื่อเชื่อมต่อกับระบบของตลาดหลักทรัพย์ ในการส่งคำสั่งเสนอซื้อเสนอขาย ซึ่งโดยสรุปสามารถแบ่งระบบคอมพิวเตอร์ ของสมาชิกเป็น 3 ระบบ คือ

1. DEC
2. STATUS
3. IBM

การส่งคำสั่งเสนอซื้อ เสนอขาย จากบริษัทสมาชิกเข้ามาในระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ หรือที่เรียกว่า "ASSET" จะส่งผ่านคู่สายขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย โดยเริ่มมีการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม 2534 เป็นต้นไป

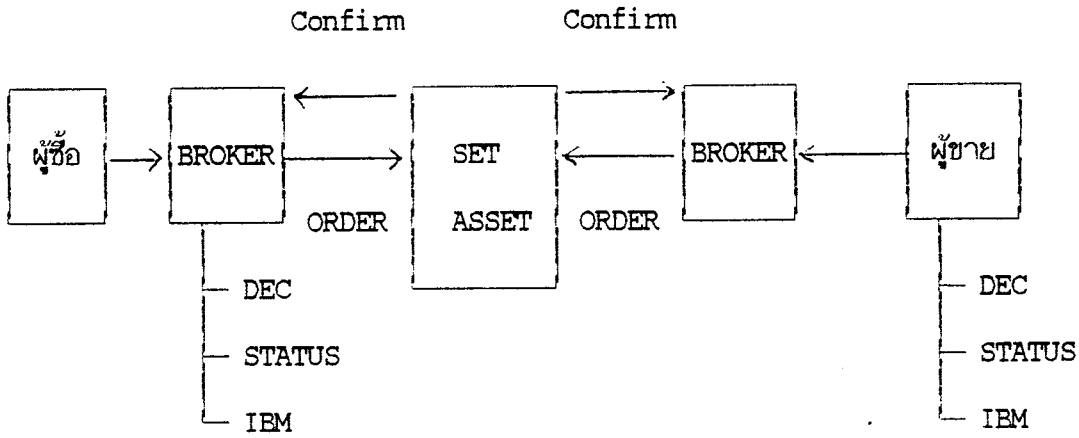

แผนภูมิที่ 2 วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยคอมพิวเตอร์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2536)

เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์

9.30 - 10.00 น.	PRE - OPENING
10.00 - 12.30 น.	TRADING SESSION I
12.30 - 14.00 น.	BREAK
14.00 - 14.30 น.	PER - OPENING
14.30 - 16.30 น.	TRADING SESSION II
16.30 - 17.00 น.	MARKET RUNOFF, CLOSE

ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์

1. พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

2. ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ การอนุญาตให้สมาชิกซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนนอกตลาดหลักทรัพย์และการชำระราคาและการส่งมอบหลักทรัพย์จดทะเบียนที่ได้มีการซื้อหรือขายในตลาดหลักทรัพย์

3. ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง เจ้าหน้าที่รับอนุญาตในระบบซื้อขายหลักทรัพย์

เจ้าหน้าที่รับอนุญาตในระบบการซื้อขาย หมายถึง เจ้าหน้าที่ของบริษัทสมาชิกที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง เจ้าหน้าที่รับอนุญาตในระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ และบริษัทสมาชิกได้เสนอชื่อเพื่อขอขึ้นทะเบียนเจ้าหน้าที่นั้นต่อตลาดหลักทรัพย์เพื่อให้เป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาต

วิธีที่ใช้ในการซื้อขาย

1. AOM (Automatic Order Matching) ระบบการซื้อขายจับคู่คำสั่งเสนอซื้อเสนอขายเข้าด้วยกัน

2. PUT-THRU ผู้ซื้อผู้ขายตกลงซื้อขายกันนอกตลาด แล้วจึงส่งรายการซื้อขายนั้นเข้ามาในระบบ ASSET โดยผู้ขายบันทึกรายการผ่านระบบคอมพิวเตอร์ของสมาชิกนั้น ส่งไปให้ระบบคอมพิวเตอร์ของสมาชิกผู้ซื้อ เมื่อสมาชิกผู้ซื้อได้รับรายการนั้นแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ แล้วรับรองรายการนั้น (Approve) จึงจะส่งมาถึงระบบ ASSET

กระดานที่ใช้ในการซื้อขาย

ประเภทกระดาน	สำหรับหลักทรัพย์	วิธีการซื้อขาย
1. กระดานหลัก	หุ้นสามัญ, หุ้นบุริมสิทธิ หน่วยลงทุน, ใบสำคัญแสดงสิทธิ	AOM
2. กระดานพิเศษ	หน่วยย่อยของหลักทรัพย์ตามข้อ 1 หุ้นกู้, หุ้นกู้แปลงสภาพ, ฟันธบัตร	PUT-THRU
3. กระดานรายใหญ่	ทุกประเภท มีมูลค่าการซื้อขายต่อรายการตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป	PUT-THRU
4. กระดานต่างประเทศ	ทุกประเภท ที่ได้รับอนุญาตให้มีการซื้อขายและผู้ขายต้องมีชื่อตามหน้าทะเบียนที่มิได้มีสัญชาติไทย	AOM; PUT-THRU

หน่วยการซื้อขาย (Board Lot) กำหนดเท่ากับ 100 หุ้นต่อหนึ่งคำสั่งซื้อขาย

ช่วงราคา (Spread) เป็นการกำหนดช่วงการขึ้นลงของราคาซื้อขายหลักทรัพย์ดังนี้

ราคาซื้อหรือราคาขาย				ฐานราคา	ช่วง
ตั้งแต่	0	แต่ต่ำกว่า	10	0	0.10
ตั้งแต่	10	แต่ต่ำกว่า	50	10	0.25
ตั้งแต่	50	แต่ต่ำกว่า	100	50	0.50
ตั้งแต่	100	แต่ต่ำกว่า	200	100	1.00
ตั้งแต่	200	แต่ต่ำกว่า	600	200	2.00
ตั้งแต่	600	แต่ต่ำกว่า	1,000	600	4.00
ตั้งแต่	1,000	ขึ้นไป		1,000	6.00

ก่อนจะทำการลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์ นักลงทุนหรือลูกค้าจะต้องติดต่อขอเปิดบัญชีเพื่อทำการซื้อขายจากบริษัทสมาชิก (Broker) โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของบริษัท ซึ่งเป็นไปตามที่ทางราชการกำหนด

การกำหนดหมายเลขบัญชีลูกค้า หมายเลขบัญชีที่สมาชิกกำหนดให้ลูกค้าแต่ละรายให้กำหนดได้ไม่เกิน 10 หลัก และลูกค้าแต่ละรายจะมีเพียงบัญชีเดียวสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ในแต่ละประเภท (หมายถึงประเภทเงินสด, ประเภท Margin) ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหมายเลขบัญชีลูกค้านั้น สมาชิกจะต้องจดบันทึกถึงสาเหตุแห่งความจำเป็นดังกล่าวและวันที่ที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงกรณีหลักทรัพย์ใดที่ตลาดหลักทรัพย์ขึ้นเครื่องหมาย DS (Designated Securities) สมาชิกจะต้องส่งหมายเลขบัญชีลูกค้านั้นมาพร้อมกับการเสนอซื้อเสนอขายด้วย

การซื้อขายบนกระดานหลัก สมาชิกจะเสนอจำนวนหลักทรัพย์เท่าใด ต่อคำสั่ง ก็ได้ทั้งนี้ กำหนดให้มูลค่าการซื้อขายต่อคำสั่งได้ไม่เกิน 100 ล้านบาท กรณีหากคำสั่งใดที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนด สมาชิกสามารถแยกทำการเสนอเป็นแต่ละคำสั่งได้ (Split Order)

สมาชิกจะต้องจัดให้มีระบบการควบคุมการบันทึกคำสั่งตามลำดับก่อนหลัง และจะต้องกระทำในทันทีที่ได้รับคำสั่งจากลูกค้า เว้นแต่

ลูกค้าได้สั่งไว้เป็นอย่างอื่นหรือมีการตรวจสอบแล้วพบว่า ลูกค้านั้นจะไม่สามารถชำระราคาและหรือส่งมอบหลักทรัพย์ตามคำสั่งซื้อคำสั่งขายนั้นได้หรือการเสนอตามคำสั่งนั้นขัดต่อกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์

การเสนอทุกรายการของสมาชิก เป็นการเสนอที่แน่นอนผูกพัน เว้นแต่จะได้มีการแก้ไขหรือยกเลิกก่อนที่จะเกิดเป็นรายซื้อขาย ทำนองเดียวกับรายการซื้อที่เกิดขึ้นเป็นสัญญาผูกพันผู้ซื้อผู้ขายโดยสมบูรณ์ตามเวลาที่บันทึกไว้ในข้อมูลการซื้อขายที่ตลาดหลักทรัพย์เก็บรักษา และสมาชิกจะต้องให้ลูกค้าของตนยินยอมรับผูกพันในการซื้อขายด้วยระบบการซื้อขายในทุกกรณี

การจัดเรียงลำดับการเสนอซื้อเสนอขาย

เป็นไปตามหลัก Price then Time Priority ดังนี้

การเสนอซื้อ การเสนอซื้อที่ราคาสูงกว่าให้จัดเป็นลำดับก่อน ถ้ามีการเสนอในแต่ละราคามากกว่าหนึ่งรายการ ให้จัดเรียงตามลำดับของเวลาที่ปรากฏก่อน

การเสนอขาย การเสนอขายที่ราคาต่ำกว่าให้จัดเป็นลำดับก่อน ถ้ามีการเสนอในแต่ละราคามากกว่าหนึ่งรายการ ให้จัดเรียงตามลำดับของเวลาที่ปรากฏก่อน

การเสนอในแต่ละวัน เมื่อหมดเวลาทำการซื้อขายประจำวันแล้ว หากไม่สามารถจับคู่เป็นรายการซื้อขายได้ คำสั่งเหล่านั้นจะถูกยกเลิกไปทั้งหมด

การแก้ไขและยกเลิกการเสนอซื้อเสนอขาย

สมาชิกจะแก้ไขและยกเลิกการเสนอซื้อเสนอขายได้ต่อเมื่อ

1. ลูกค้าได้แจ้งขอแก้ไขหรือยกเลิกคำสั่งของตน

2. เจ้าหน้าที่รับอนุญาตได้ทำการเสนอไม่ถูกต้องตามคำสั่งที่ได้รับ

3. เจ้าหน้าที่รับอนุญาตผู้ทำการเสนอนั้น หรือหัวหน้าเจ้าหน้าที่ เป็นผู้มีสิทธิในการแก้ไขหรือยกเลิกการเสนอนั้น

การกำหนดราคาซื้อขายสูงสุดและต่ำสุด (Floor & Ceiling) ราคาซื้อขายหลักทรัพย์ในแต่ละวัน สามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ไม่เกินร้อยละ 10 จากราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายของหลักทรัพย์นั้นในวันทำการก่อนหน้านั้นบนกระดานหลัก ยกเว้นสำหรับหลักทรัพย์ประเภทใบสำคัญแสดงสิทธิ์ (Warrant) ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของหุ้นสามัญ (หุ้นตัวแม่) และยังมีข้อยกเว้นสำหรับหลักทรัพย์ทั่ว ๆ ไป ดังนี้

1. หลักทรัพย์ที่ไม่มีการซื้อขายติดต่อกันเกินกว่า 15 วันทำการ

2. หลักทรัพย์ที่ซื้อขายในวันแรกที่ขึ้นเครื่องหมาย เพื่อแสดงว่าราคาซื้อขายไม่รวมถึงสิทธิประโยชน์

3. หลักทรัพย์ที่ซื้อขายในวันแรกที่มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าหุ้นที่ตราไว้

4. กรณีมีเหตุการณ์ที่กระทบต่อราคาซื้อขาย จนทำให้การกำหนดราคาสูงสุด ต่ำสุดเช่นนั้นไม่สามารถทำให้เกิดการซื้อขายตามสภาพความเป็นจริงในขณะนั้น

รายการซื้อขายเกิดขึ้นได้อย่างไร

สมาชิกสามารถบันทึกคำสั่งเสนอซื้อเสนอขายที่ได้รับจากลูกค้านอกเวลาทำการซื้อขายไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ของสมาชิกได้ โดยจะส่งเข้ามาในระบบ ASSET เมื่อแรกเปิดทำการซื้อขายในช่วงเวลา Pre-Opening ทั้งในภาคเช้า (9.30-10.00) และภาคบ่าย (14.00-14.30) สมาชิกสามารถส่งคำสั่งเสนอซื้อเสนอขายที่ไม่มีเงื่อนไขแห่งการเสนอบนกระดานหลัก

ระบบการซื้อขายจะนำคำสั่งเสนอซื้อเสนอขายที่ได้รับ คำนวณเพื่อหาราคาเปิด (ราคาซื้อขายหลักทรัพย์ในคราวแรก) โดยมีหลักเกณฑ์คือ

1. เป็นราคาที่ก่อให้เกิดการซื้อขายได้ปริมาณมากที่สุด

2. กรณีราคาตามข้อ 1. มีมากกว่าหนึ่งราคา ให้ใช้ราคาที่อยู่ใกล้ราคาปิดครั้งก่อน

3. กรณีราคาตามข้อ 2. มีสองราคา ให้ใช้ราคาที่สูงกว่า

เมื่อเปิดทำการซื้อขายในคราวแรก คำสั่งเสนอซื้อเสนอขายที่สามารถจับคู่เข้าด้วยกันได้จะเปิดเป็นรายการซื้อขาย ณ ราคาเปิด

วิธีการซื้อขายบนกระดานพิเศษ

เป็นการซื้อขายหลักทรัพย์หน่วยย่อย (Odd Lot) และเป็นการซื้อขายในลักษณะ ALL OR NONE คือจะต้องซื้อขายตามจำนวนหุ้นทั้งหมด ไม่แบ่งขาย

ใช้ได้ทั้งวิธีการซื้อขายแบบ AOM; PUT-THRU

มีกำหนดราคาสูงสุดต่ำสุด 10 %

หุ้นกู้, หุ้นกู้แปลงสภาพและพันธบัตรรัฐบาล ใช้วิธีการซื้อขายแบบ PUT-THRU และไม่มีการกำหนดราคาสูงสุดต่ำสุด 10 %

วิธีการซื้อขายบนกระดานรายใหญ่

เป็นการซื้อขายที่มีมูลค่าการซื้อขายในรายการนั้นตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป หรือมากกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว

ไม่มีการกำหนดราคาซื้อขายสูงสุดต่ำสุด 10 %

เป็นรายการประเภท PUT-THRU และต้องให้ตลาดหลักทรัพย์รับรอง (Approve)

สมาชิกผู้ซื้อผู้ขายต้องแจ้งรายละเอียดชื่อของลูกค้าผู้ซื้อผู้ขายนั้น, รายละเอียดในหลักทรัพย์ที่ขายประกอบด้วยชื่อผู้ถือหุ้นตามหน้าทะเบียน เลขที่ใบหุ้น หมายเลขหุ้น จำนวนหุ้นกรณีถ้าหลักทรัพย์จำนวนดังกล่าวฝากอยู่ในระบบงานศูนย์รับฝากใบหุ้นที่ระบุมาด้วย

รายละเอียดข้างต้นให้ส่งมาทางโทรสารในวันทำการซื้อขายนั้น พร้อมแบบคำขอทำรายการซื้อขายรายใหญ่ เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตของตลาดหลักทรัพย์

วิธีการซื้อขายบนกระดานต่างประเทศ

เป็นการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ตลาดหลักทรัพย์อนุญาตให้สามารถทำการซื้อขายบนกระดานต่างประเทศได้

ผู้ขายจะต้องมีชื่อปรากฏตามหน้าทะเบียนที่มิได้มีสัญชาติไทย

ใช้วิธีการซื้อขายแบบ AOM; PUT-THRU

ไม่มีการกำหนดราคาสูงสุดต่ำสุด 10 %

กรณีใช้วิธีการซื้อขายแบบ PUT-THRU สมาชิกผู้ซื้อขายจะต้องส่งแบบคำขอทำรายการผ่านทางโทรสารให้ตลาดหลักทรัพย์ในวันทำการซื้อขายนั้น

กรณีที่มูลค่าการซื้อขายต่อรายการตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป หรือมากกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว ต้องแจ้งรายละเอียดเพิ่มเติมเช่นเดียวกันกับการทำรายใหญ่

หนังสือรับรองการซื้อขาย เป็นหนังสือที่ตลาดหลักทรัพย์ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากสมาชิกผู้ซื้อผู้ขายลงนามในหนังสือ ออกหนังสือให้แก่สมาชิกคู่กรณีที่ร้องขอเพื่อเป็นการรับรองว่ารายการซื้อขายนั้น เป็นรายการที่เกิดขึ้นจริงในระบบการซื้อขายหลักทรัพย์

วิธีการในการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ระหว่างสมาชิกสำหรับหุ้นในระบบส่งมอบด้วยใบหุ้น

ตัวแทนสมาชิกเดินทางมายังห้องชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ก่อนเวลา 14.00 น. ของวันทำการที่ 3 ถัดจากวันซื้อขาย (T+3)

1. การส่งมอบ/รับมอบหลักทรัพย์

1) ตัวแทนสมาชิกที่มีหน้าที่ต้องส่งมอบหุ้น นำใบสรุปการส่งมอบหลักทรัพย์พร้อมสำเนาใบแจ้งการส่งมอบหลักทรัพย์พร้อมสำเนา และหลักทรัพย์ ส่งมอบให้กับเจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์

2) เจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์ตรวจสอบใบสรุปการส่งมอบหลักทรัพย์ และตรวจนับจำนวนของหลักทรัพย์ส่งมอบว่าครบตามจำนวนที่ระบุในใบสรุปการส่งมอบหลักทรัพย์ แล้วเซ็นชื่อรับในใบสรุปการส่งสอบพร้อมกับส่งสำเนาเอกสารคืนให้สมาชิกผู้ส่งมอบ

3) ตัวแทนสมาชิกเซ็นชื่อลงเวลาปฏิบัติงาน

4) เจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์นำใบแจ้งการส่งมอบหลักทรัพย์พร้อมหลักทรัพย์ส่งมอบใส่ในช่องเอกสารซึ่งแยกตามหมายเลขสมาชิกผู้รับมอบ

5) สมาชิกผู้รับมอบหลักทรัพย์มาตรวจดูที่ช่องเอกสารของตนแล้วร้องขอเอกสารจากเจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์ เมื่อตรวจดูใบหุ้น จำนวนหุ้น และใบสำคัญการโอนว่าครบถ้วนถูกต้องแล้วเซ็นชื่อรับใบแจ้งการส่งมอบหลักทรัพย์

6) เจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์เซ็นชื่อ แล้วดึงใบแจ้งการส่งมอบฉบับผู้ส่งมอบกับฉบับตลาดหลักทรัพย์ไว้ ส่งมอบใบแจ้งการส่งมอบหลักทรัพย์ฉบับผู้รับมอบหลักทรัพย์ ส่งมอบให้สมาชิกผู้รับมอบ

7) สมาชิกนำหลักทรัพย์รับมอบกลับไปตรวจเช็คยังที่นั่งของตน หากมีปัญหาให้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์

8) สมาชิกผู้ส่งมอบตรวจนับใบแจ้งการส่งมอบหลักทรัพย์ฉบับผู้ส่งมอบว่าครบทุกรายการ ถือเป็นการส่งมอบหุ้นในวันนั้นเสร็จสิ้น

2. การส่งมอบเช็คชำระราคา

1) ตัวแทนสมาชิกผู้มีหน้าที่ชำระราคา นำเช็คพร้อมใบนำส่งเช็ค (ฉบับสมาชิก) ส่งมอบให้กับเจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์

2) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร เซ็นชื่อรับรองในใบนำส่งเช็ค

3) ส่งสำเนาใบนำส่งเช็คคืนตัวแทนสมาชิก

4) สมาชิกลงเวลาปฏิบัติงาน

3. การรับมอบเช็คชำระราคา

1) ตัวแทนสมาชิกที่มียอดเงินรับชำระราคา รวบรวมใบแจ้งการส่งมอบหลักทรัพย์ส่งมอบที่ได้รับคืนจากตลาดหลักทรัพย์มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์ เพื่อรับเช็คชำระราคา

2) ตัวแทนสมาชิกตรวจดูเช็คแล้วเซ็นชื่อรับมอบในสำเนาเช็คและใบนำส่งเช็ค (ฉบับตลาดหลักทรัพย์)

3) ตัวแทนสมาชิกคืนสำเนาเช็คและสำเนาใบนำส่งเช็คให้เจ้าหน้าที่ตลาดหลักทรัพย์

ใบสรุปรายการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ในระบบส่งมอบด้วยหุ้น

จากรายการซื้อขายที่สมาชิกได้ตกลงซื้อขายเรียบร้อยแล้ว ตลาดหลักทรัพย์จะแยกสรุปหลักทรัพย์ที่จะต้องใช้วิธีส่งมอบด้วยใบหุ้นระหว่างสมาชิกมาทำการจัดพิมพ์เป็น Purchase and Sales โดยแยกเป็นแต่ละสมาชิก และมีรายละเอียดประกอบด้าย

มุมบนด้านซ้ายมือของรายการจะระบุวันที่ทำการซื้อขาย (T) ตัวรายงานจะระบุหมายเลขสมาชิกผู้ทำการซื้อขาย สรุปรายการซื้อขายแยกตามชื่อหลักทรัพย์ตามลำดับจากอักษร A ถึง Z ในแต่ละหลักทรัพย์จะสรุปแยกเป็นรายการซื้อตามด้วยรายการขาย โดยมีรายละเอียดประกอบด้าย เวลาที่ซื้อขาย สมาชิกที่เป็นคู่สัญญาซื้อขายด้วย จำนวนหุ้นที่ซื้อขาย ราคาซื้อขายหน่วย จำนวนเงินชำระราคาและรับชำระราคา เลขประจำตัวของเจ้าหน้าที่สมาชิกผู้ป้อนคำสั่งซื้อขายรายการนั้น ๆ และมูลค่าอากรแสตมป์ที่สมาชิกผู้ขายจะต้องส่งมอบให้คู่กรณีตามสัญญาซื้อขาย เมื่อสิ้นสุดแต่ละรายการซื้อและขาย จะแสดงยอดรวม จำนวนหุ้นและจำนวนเงิน

ในกรณีที่สมาชิกได้แจ้งของเลื่อนการส่งมอบหุ้นกับตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์จะพิมพ์ Purchase and Sales ฉบับ Postponement จะจัดพิมพ์เฉพาะรายการซื้อขายที่ได้แจ้งขอส่งมอบหุ้นให้สมาชิกคู่กรณีรับทราบ

รายงานการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์สุทธิระหว่างสมาชิก (Net Clearing Report)

จากข้อมูลรายการซื้อขายที่สมาชิกรับรองแล้วตลาดหลักทรัพย์จะจัดทำ Net Clearing Report แสดงรายละเอียดชื่อหลักทรัพย์เรียงตามตัวอักษร A ถึง Z หมายเลขสมาชิกคู่กรณีและจำนวนหุ้นที่จะต้องส่งมอบหรือรับมอบ โดยสรุปพิมพ์รายการจาก Computer ตลาดหลักทรัพย์อันเป็นการจัดคู่ให้ใหม่ตามวิธียอดสุทธิ

สมาชิกจะต้องเตรียมการทั้งเงินและหุ้นที่จะทำการชำระราคาและรับชำระราคาตลอดจนส่งมอบและรับมอบหุ้น ตามรายการนี้

ในกรณีที่สมาชิกได้ขอเลื่อนการส่งมอบหุ้นและแจ้งขอส่งมอบหุ้น ตลาดหลักทรัพย์จะจัดพิมพ์ Net Clearing Report (Update) ให้เป็นรายงานสรุปการส่งมอบรับมอบหุ้นและจำนวนเงินสุทธิให้สมาชิก โดยถือเอาจำนวนเงินและรายการส่งมอบและรับมอบหุ้นตามรายการนี้เป็นยุติในการชำระราคา และส่งมอบหุ้นระหว่างสมาชิกในวันถึงกำหนดชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ระหว่างสมาชิกต่อไป

ใบสรุปการส่งมอบหลักทรัพย์

เป็นเอกสารที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้สมาชิกยืนยันว่าสมาชิกมีหลักทรัพย์ส่งมอบถูกต้องครบตามจำนวนที่จะต้องส่งมอบ ในวันถึงกำหนดส่งมอบหลักทรัพย์ โดยมีเป็น 2 คู่ฉบับ ตลาดหลักทรัพย์จะเก็บคู่ฉบับตัวจริงไว้ และคืนสำเนาให้สมาชิกผู้ส่งมอบ ผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารต้องเป็นกรรมการบริษัทตามที่กำหนดในหนังสือบริคนธ์สนธิ หรือตามที่สมาชิกแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ

ใบแจ้งการส่งมอบหลักทรัพย์

เป็นเอกสารที่ Computer ตลาดหลักทรัพย์จัดทำให้สมาชิกเพื่อใช้เป็นใบนำส่งหลักทรัพย์ มี 3 คู่ฉบับ คือฉบับผู้ส่งมอบ ฉบับตลาดหลักทรัพย์ และฉบับผู้รับมอบ ตัวเอกสารแสดงรายละเอียดการส่งมอบหลักทรัพย์ของสมาชิกว่าจะต้องส่งมอบหลักทรัพย์ได้ จำนวนเท่าใด ให้กับสมาชิกหมายเลขอะไร โดยรวบรวมสรุปจากข้อมูลของรายการ Net Clearing Report

ตอนกลางของใบแจ้งการส่งมอบหลักทรัพย์ จะเป็นที่ให้สมาชิกผู้ส่งมอบกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ตนจะต้องส่งมอบ ตอนล่างของเอกสารจะเป็นที่ลงลายมือชื่อของตัวแทนสมาชิกผู้ส่งมอบและตัวแทนสมาชิกผู้รับมอบจึงจะสมบูรณ์

รายละเอียดหลักทรัพย์ส่งมอบ

หลักทรัพย์ส่งมอบประกอบด้วย

1. ใบหุ้นหรือใบสำคัญแสดงสิทธิในหลักทรัพย์ที่นายทะเบียนเป็นผู้ออกให้ หรือเอกสารที่ตลาดหลักทรัพย์ออกให้เพื่อใช้แทนหลักทรัพย์เฉพาะในการชำระราคา และส่งมอบหลักทรัพย์ระหว่างสมาชิก

2. ตราสารการโอนซึ่งผู้โอนได้ลงลายมือชื่อและเสียอากรแสตมป์ครบถ้วนตามกฎหมายแล้ว รวมทั้งการติดตามแก้ไขหลักทรัพย์ส่งมอบให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ ซึ่งทำให้ผู้รับโอนสามารถรับโอนหลักทรัพย์นั้นจากผู้รับโอนได้ตามกฎหมาย

ในระบบรับฝากใบหุ้น

จากรายการซื้อขายที่สมาชิกได้ตกลงซื้อขายเรียบร้อยแล้ว ตลาดหลักทรัพย์จะจัดพิมพ์รายงาน Summary Purchase and Sale อันเป็นรายงานที่สรุปรวมทุกหลักทรัพย์ที่ทำการ

ซื้อขายทั้งหมด แยกเป็นแต่ละสมาชิก โดยมีรายละเอียดคือ

มุมบนด้านซ้ายมือของรายงานจะระบุวันที่ทำการซื้อขาย (T) รายงานจะระบุหมายเลขสมาชิกผู้ที่ทำการซื้อขาย สรุปรายการซื้อขายแยกตามชื่อหลักทรัพย์เรียงตามลำดับจากอักษร A ถึง Z ในแต่ละหลักทรัพย์จะมีเพียงยอดสรุปว่าสมาชิกนี้มีการซื้อขายเป็นปริมาณจำนวนหุ้นรวมทั้งสิ้นเท่าใด มีมูลค่าของการซื้อขายยอดรวมเป็นเท่าใด จะได้รับหรือจ่ายค่าอากรการโอนสรุปเป็นจำนวนเท่าใด

ทั้งนี้เพื่อความสะดวกที่สมาชิกจะได้นำยอดหุ้นสรุปนี้นำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลรายการซื้อขายหลักทรัพย์ที่สามารถสรุปได้จากเครื่อง Computer ของสมาชิกได้สะดวกขึ้น และเป็นการสรุปให้สมาชิกทราบว่าตนจะต้องนำหลักทรัพย์ใด จำนวนเท่าใด มาฝากกับศูนย์รับฝากหลักทรัพย์หรือจะได้รับหลักทรัพย์ใดเพิ่มขึ้นในบัญชี เป็นจำนวนเท่าใด

การเปิดบัญชีเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์

ลูกค้าซึ่งต้องการซื้อขายหลักทรัพย์ต้องปฏิบัติดังนี้ (ตลาดหลักทรัพย์, 2536)

1) กรอกรายการต่าง ๆ ลงในใบคำขอเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ประเภทบุคคลธรรมดาหรือประเภทนิติบุคคลแล้วแต่กรณี

2) ลงนามในหนังสือแต่งตั้ง และมอบอำนาจให้นายหน้าและตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์และหนังสือยินยอมให้กระทำบางประการ

3) สำหรับลูกค้าที่ประสงค์จะขอเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ด้วย Maintenance Margin และบริษัทอนุมัติให้เปิดบัญชีดังกล่าวได้ ต้องลงนามในหนังสือคำขอให้เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยวิธี Maintenance Margin เพิ่มเติม

4) แสดงบัตรประจำตัวประชาชนต่อบริษัทเพื่อทำสำเนา

5) ลงนามในบัตรตัวอย่างลายมือชื่อ 2 ใบ

6) รายงานรายละเอียดเกี่ยวกับลูกค้าตามแบบฟอร์มที่กำหนดเพื่อให้บริษัทพิจารณาอนุมัติ

7) หลังจากที่ลูกค้าได้รับอนุมัติให้เปิดบัญชีเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว บริษัทจะแจ้งรหัสประจำตัวให้ลูกค้าทราบ และขอให้ลูกค้าแจ้งรหัสทุกครั้งที่ทำการซื้อขายหลักทรัพย์

หลักเกณฑ์การซื้อขายหลักทรัพย์ในระบบ Maintenance Margin (คณิต เศรษฐนันท์, 2521)

1. บริษัทจะกำหนดวงเงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ระบบ Maintenance Margin เฉพาะแบบ P/N Margin เท่านั้น กล่าวคือ จะต้องใช้ตั๋วสัญญาใช้เงิน (P/N) ของบริษัทฯ เท่านั้นมาวางเป็นหลักประกัน

2. วงเงินที่ลูกค้าซื้อหุ้นได้ครั้งแรก ต้องไม่เกินวงเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงิน (P/N) ซึ่งหมายถึง วงเงินที่ลูกค้านำตั๋วสัญญาใช้เงินมาจำนำเพื่อประกันหนี้กับบริษัท หารด้วยอัตรามาร์จิ้นที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ประกาศ ณ ขณะใดขณะหนึ่ง (ปัจจุบันคือ 40 %)

3. ลูกค้าจะต้องนำตั๋วสัญญาใช้เงิน (P/N) มาจำนำเป็นประกันหนี้กับบริษัทเพิ่ม จนเป็นมูลค่าเท่ากับยอดหนี้คูณด้วยอัตรามาร์จิ้น ตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ ในวันที่ซื้อ (เฉพาะเงินสดและ/หรือเงินโอนที่เข้าบัญชีธนาคารได้ทัน) ก่อนเวลา 15.30 น. หากลูกค้าซื้อเกินวงเงินในข้อ 2

4. ลูกค้าจะต้องนำตั๋วสัญญาใช้เงิน (P/N) มาจำนำเป็นประกันหนี้เพิ่มขึ้นตามข้อ 3 ทุก ๆ รายการที่ซื้อแล้วทำให้เกินวงเงิน แม้ว่าลูกค้าจะขายหุ้นที่ซื้อนั้นออกไปในวันเดียวกันกับที่ซื้อหุ้นนั้นมาทั้งหมด หรือบางส่วนก็ตาม

5. บริษัทจะเริ่มคิดดอกเบี้ยกับลูกค้าตามยอดหนี้คงค้าง ตั้งแต่วันถึงกำหนดชำระราคาค่าซื้อ (T+3) ไปจนถึงวันถึงกำหนดได้รับชำระค่าขาย (T+3) หรือไปจนถึงวันสิ้นเดือน แล้วแต่กรณี

6. รายการขายหุ้นในบัญชีมาร์จิ้นของลูกค้า บริษัทจะตัดยอดซื้อหุ้นแบบ FIFO (First-in-First-out) ทุกกรณี คือ ซื้อก่อนตัดก่อน

7. ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดอัตรามาร์จิ้นไว้ดังนี้

IM (Initial Margin) = 40 % (ลูกค้าต้องวาง (P/N) เป็นหลักประกันขั้นต่ำร้อยละ 40 ของมูลหนี้)

MM (Maintenance Margin) = 25 % (ลูกค้าถูก Call P/N โดยการวาง P/N เพิ่มหรือหลักทรัพย์อื่นที่บริษัทฯ เห็นชอบจนทำให้อัตรา Margin = 40 %)

FS (Forced Sale) = 15 % (ลูกค้าจะถูกบังคับขายหุ้นทั้งหมด หรือบางส่วนเพื่อให้อัตรา Margin ไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 25 ของมูลหนี้)

8. เพื่อประโยชน์ในการคำนวณอัตรามาร์จิ้น สมาชิกจะต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบถึงสูตรในการคำนวณอัตรามาร์จิ้นที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ดังนี้คือ

$$M = \frac{MPV + P/N + A - D}{MPV} \times 100$$

M = อัตรามาร์จิ้น

MPV = มูลค่าหุ้นตามราคาตลาด (Market Price Value)

P/N = ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ลูกค้าจำนำเป็นประกันหนี้

A = หลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดฯ ที่บริษัทเห็นชอบที่นำมาเป็นประกันหนี้เพิ่มเติม (ตามข้อ 9)

D = ยอดหนี้คงค้างในบัญชี (Debt)

9. เมื่อราคาหุ้นลดลง อัตรามาร์จิ้นจะต่ำลงด้วย หากเมื่ออัตรามาร์จิ้นลดต่ำลงจนถึง 25% หรือน้อยกว่า ลูกค้าจะต้องนำเงินมาซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือนำหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดฯ ที่บริษัทฯ เห็นชอบมาวางค้ำประกันหนี้เพิ่มขึ้นภายในวันทำการถัดไป นับจากวันที่อัตรามาร์จิ้นลดลง ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25% หรือตามข้อบังคับที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด เพื่อให้อัตรามาร์จิ้นกลับขึ้นมาที่อัตรา 40 %

10. หากลูกค้าไม่ดำเนินการแก้ไขอัตรามาร์จิ้นตามข้อ 9 ภายในเวลาที่กำหนด บริษัทฯ ถือว่าลูกค้าฝ่าฝืนข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ บริษัทมีสิทธิที่บอกเลิกสัญญาเงินกู้และบังคับชำระหนี้เงินกู้กับลูกค้าได้

11. หากเมื่อราคาหุ้นลดลงจนทำให้อัตรามาร์จิ้นต่ำกว่า 15 % บริษัทจำเป็นต้องบังคับขายหุ้นของลูกค้าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามที่บริษัทจะพิจารณาเห็นสมควร เพื่อบอกเลิกสัญญาเงินกู้กับลูกค้าหรือเพื่อให้อัตรามาร์จิ้นกลับขึ้นมาที่อัตรา 25 % ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบก่อนดำเนินการ

12. บริษัทขอสงวนสิทธิที่จะพิจารณากำหนดอัตรา IM สำหรับหุ้นตัวใดตัวหนึ่งแตกต่างไปจากที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด หรือมิให้ลูกค้ากู้ยืมเงินเพื่อซื้อหุ้นใดหุ้นหนึ่งก็ได้ตามความเหมาะสม โดยจะแจ้งให้ทราบต่อไป

ค่าธรรมเนียมในการซื้อขายหลักทรัพย์

ให้สมาชิกเรียกค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนตามอัตราดังต่อไปนี้

1) ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อหรือขายหุ้น ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นให้เรียกในอัตราร้อยละ 0.5 ของจำนวนเงินที่ซื้อหรือขาย

2) ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อหรือขายหน่วยลงทุนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหน่วยลงทุน ให้เรียกในอัตราร้อยละ 0.3 ของจำนวนเงินที่ซื้อหรือขาย

3) ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อหรือขายพันธบัตร หุ้นกู้ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นกู้ ให้เรียกในอัตราร้อยละ 0.1 ของจำนวนเงินที่ซื้อหรือขาย

4) ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์อื่นให้เรียกในอัตราที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนของบริษัทหลักทรัพย์ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ให้สมาชิกเรียกค่าธรรมเนียมในอัตราร้อยละ 60 ของอัตราค่าธรรมเนียมตามข้อ 2 จาก บริษัทหลักทรัพย์นั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนของบริษัทหลักทรัพย์ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุนรวมให้สมาชิกเรียกค่าธรรมเนียมในอัตราร้อยละ 60 ของอัตราค่าธรรมเนียมตามข้อ 2 จากบริษัทหลักทรัพย์นั้น

2.6 พฤติกรรมการลงทุนของนักลงทุน

ตลาดหลักทรัพย์ หรือตลาดหุ้นถูกมองว่าเป็นแหล่งเงินขนาดใหญ่ที่เปิดกว้างให้คนทั่วไปเข้าไปตักตวงผลประโยชน์จากการซื้อขาย เพื่อสร้างความร่ำรวย โดยใช้วิธีการทุก ๆ อย่างภายใต้กฎระเบียบในการซื้อขายที่ตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้กำหนด (วิฑูรย์ วิริยะพันธุ์, 2537)

แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว นักลงทุนจะเข้าไปลงทุนซื้อขายเพื่อความร่ำรวยนั้นจะต้องเป็นผู้มีโอกาสคือ มีความรู้เกี่ยวกับการลงทุน มีข้อมูลของหลักทรัพย์และต้องเข้าใจกฎระเบียบในการเล่นหุ้น และที่สำคัญคือต้องมีเงินทุนซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย โดยเฉพาะนักลงทุนมือใหม่จะต้องศึกษาค้นคว้า และมีข้อมูลอย่างเพียงพอ มิฉะนั้นจะกลายเป็นผู้เสียหายหรือขาดทุนจาก

การซื้อขายหุ้น จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักลงทุนทั่ว ๆ ไปพอสรุปได้ดังนี้

2.6.1 ลักษณะและประเภทของนักลงทุน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า มีการแบ่งนักลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์ตามลักษณะการซื้อขายหรือพฤติกรรมในการซื้อขายเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) ประเภทลงทุน หรือเรียกว่านักลงทุน (Investor) คือ ซื้อขายหุ้นโดยหวังกำไรในระยะยาว ผลตอบแทนที่คาดหวังจะได้รับคือ เงินปันผล และหุ้นเพิ่มทุนมากกว่ากำไรที่ได้จากการเพิ่มขึ้นของราคาหุ้น (Capital Gain) นักลงทุนประเภทนี้จะนิยมซื้อหุ้นที่เรียกว่า "หุ้นลงทุน" ได้แก่ หุ้นที่มีปัจจัยพื้นฐานของหุ้นที่มีค่า พี อี เร โช ต่ำ อัตราเงินปันผลสูง กิจกรรมของบริษัทมีความสดใสและขยายตัว

2) ประเภทเก็งกำไร หรือเรียกว่า นักเก็งกำไร (Speculator) คือ ซื้อขายหุ้นโดยหวังกำไรจากการขายหุ้นเป็นสำคัญ ไม่ได้ซื้อเพื่อลงทุนในระยะยาว เพื่อหวังเงินปันผล และประโยชน์อื่น ๆ นักเก็งกำไรจะนิยมซื้อหุ้นที่เรียกว่า "หุ้นเก็งกำไร" ได้แก่ หุ้นที่มีการเปลี่ยนแปลงของราคาขึ้นลงรุนแรง และรวดเร็ว ซึ่งเป็นการท้าทายและมีความเสี่ยงสูง หุ้นเก็งกำไรไม่จำเป็นจะต้องเป็นหุ้นที่มีพื้นฐานดีเพียงแต่มีการซื้อขายกันมาก เพราะสามารถจะซื้อขายเปลี่ยนมือและทำกำไรจากส่วนต่างของราคาได้ภายในวันเดียวหรือภายในไม่กี่วัน

3) ประเภทลงทุน และเก็งกำไรพร้อมกัน นักลงทุนเหล่านี้จะซื้อขายหุ้นทั้งหุ้นลงทุนและหุ้นเก็งกำไรทั้ง 2 ประเภท โดยมีการแบ่งวงเงินและเลือกจังหวะเวลาในการแบ่งการลงทุนตามสภาพของตลาดในช่วงเวลานั้น ๆ

จากการศึกษาประเภทของนักลงทุนดังกล่าวแล้ว การที่จะชี้ชัดว่า ซื้อขายหุ้นแบบเก็งกำไรระยะสั้นหรือแบบลงทุนระยะยาวแบบไหนจะให้ผลตอบแทนดีกว่ากันนั้น เป็นเรื่องยาก เพราะต้องขึ้นกับสภาพของตลาดหุ้น นิสัยของนักเล่นหุ้น ภาวะเศรษฐกิจสังคม การเมืองที่จะสอดคล้องกับพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อขายด้วยซึ่งถือเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลมากกว่า แต่กล่าวในแง่รวมแล้วนักเล่นหุ้นแบบเก็งกำไรระยะสั้นมีความเสี่ยงสูงกว่า ให้ผลตอบแทนสูงกว่า จึงน่าจะใช้ทั้ง 2 วิธี

2.6.2 มูลเหตุและแรงจูงใจในการลงทุน นักลงทุนทั้งประเภทเก็งกำไร และประเภทลงทุนในระยะยาวที่เข้าไปลงทุนในการซื้อขายหุ้น ต่างหวังความร่ำรวยจากการเล่นหุ้นทุกคน ซึ่งในปัจจุบันการเล่นหุ้นถือเป็นอาชีพได้ ถ้าเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหุ้นและมีเงินทุนเพียงพอ ดังที่มีคำกล่าวว่า "ไม่มีธุรกิจอื่นใดที่ทำแล้วจะรวยได้เร็วและมากกว่าการเล่นหุ้น" (วิทูรย์ วิริยะพันธ์, 2537)

ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น ไม่มีการกำหนดไว้แน่นอนตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของผู้ลงทุนเอง ในทางตรงข้ามการลงทุนซื้อขายหุ้นก็มีความเสี่ยงค่อนข้างสูง เพราะราคาหุ้นมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ตามที่มีปัจจัยต่าง ๆ มากระทบตลาดหุ้น

จากการศึกษาค้นคว้า และติดตามการซื้อขายหุ้นของนักลงทุนทั่วๆ ไปพอสรุปผลประโยชน์จากการลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์ได้ 3 ประการได้แก่

1. เงินปันผล (Dividen) ตามปกติบริษัทต่าง ๆ ที่ได้รับอนุญาตให้นำหุ้นเข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์จะจ่ายเงินปันผลให้ปีละครั้ง แต่อาจมีบางบริษัทจ่ายเงินงวด 6 เดือน ซึ่งมีการจ่ายต่อเมื่อ ผลการดำเนินงานมีกำไร

2. กำไรจากการขายหุ้น (Capital Gain) คือการที่ลงทุนซื้อหุ้นไว้แล้วก็ขายออกในราคาที่สูงกว่า ราคาที่ซื้อมา ซึ่งส่วนของกำไรนี้จะต้องมากกว่าค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย (Commission) ที่จะต้องจ่ายให้โบรกเกอร์

3. สิทธิจองซื้อหุ้นเพิ่มทุน เมื่อบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ต้องการขยายการลงทุนจะมีการระดมเงินทุนก็จะให้มีสิทธิแก่ผู้ถือหุ้นเดิม ได้ซื้อหุ้นเพิ่มทุนในราคาที่กำหนด ซึ่งจะเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาในตลาดในขณะนั้น เท่ากับว่าผู้ที่มีหุ้นเดิมอยู่แล้วสามารถซื้อหุ้นได้ในราคาที่ถูกลงกว่าเดิม

2.6.3 การวางแผนการลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่าการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นมีข้อจำกัด กฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประการดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาลงทุนจึงต้องมีการวางแผนหรือเตรียมตัวมาก่อนที่จะเข้ามาลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งนอกจากจะต้องมีเงินทุน มีเวลา และมีความต้องการที่จะลงทุนแล้ว จะต้องกระทำในสิ่งต่อไปนี้คือ

1) สมัครเป็นลูกค้าของโบรกเกอร์ หรือซับโบรกเกอร์ เนื่องจากการซื้อขายจะต้องกระทำผ่านโบรกเกอร์ หรือซับโบรกเกอร์นั่นเอง ซึ่งควรจะเลือกบริษัทที่ติดต่อได้สะดวกมีความสนิทสนมคุ้นเคยมีเงื่อนไข และบริการที่ดี เพื่อประโยชน์ในการสั่งซื้อขายต่อไป

2) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหุ้นทุกกลุ่มทุกตัวให้เข้าใจว่าหุ้นใดประกอบกิจการอะไร ผู้บริหารเป็นใคร ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและมีโครงการลงทุนต่อไปอย่างไร และพิจารณาฐานะทางการเงิน อัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการตัดสินใจซื้อขายหุ้นนั้น ๆ

3) ติดตามข่าวสารต่าง ๆ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และทางด้านสังคมทั้งภายใน

ประเทศ และต่างประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อราคาหุ้นและตลาดหุ้นได้ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาหุ้นต่างประเทศก็เป็นสิ่งที่ควรสนใจ ควบคู่ไปกับดัชนีตลาดหลักทรัพย์ของไทย (Set Indet) ด้วย

4) ปรึกษาผู้ที่มีความรู้ เมื่อมีข้อสงสัยต่าง ๆ นักลงทุนใหม่ ๆ จำเป็นต้องรู้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจซื้อขายหุ้น จึงต้องปรึกษากับผู้ที่มีประสบการณ์ เช่น นักลงทุนเก่า ๆ หรือปรึกษากับที่ปรึกษาของโบรกเกอร์ หรือศึกษาจากหนังสือต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามผู้ลงทุนจะต้องใช้วิจารณญาณตัดสินใจขั้นสุดท้ายด้วยตนเอง

5) เตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อม โดยขอให้คิดไว้ด้วยว่าการซื้อขายหุ้นไม่ใช่วิธีหารายได้หรือสร้างความร่ำรวยให้ในระยะเวลาสั้น ๆ จึงควรมีเงินออม ซื้อขายอย่างมีเหตุผล รอบคอบใจเย็น สภาพจิตใจมีความสำคัญมากในการซื้อขายหุ้น อย่าเสียขวัญเมื่อมีการขาดทุน และอย่าโลภจนเกินไปเมื่อมีโอกาสทำกำไร

2.6.4 การเลือกเป็นลูกค้าของบริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทสมาชิกคือบริษัทหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนเป็นสมาชิก หรือได้รับอนุญาตให้เป็นสมาชิกตลาดหลักทรัพย์ ทำหน้าที่เป็นนายหน้าในการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือที่เรียกว่า "โบรกเกอร์"

นอกจากนี้ยังมีบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์หรือบริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์อีกส่วนหนึ่ง จึงไม่สามารถทำการซื้อขายผ่านตลาดหลักทรัพย์ได้ จึงต้องซื้อขายผ่านบริษัทที่เป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์อีกต่อหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ซับโบรกเกอร์ (Sub-Broker)

ปัจจุบันมีบริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด 44 บริษัทและมีบริษัทตัวแทนรับช่วงจากบริษัทสมาชิก (Sub-Broker)ประมาณ 40 บริษัท ซึ่งนักลงทุนสามารถสมัครเป็นลูกค้าเพื่อทำการซื้อขายหลักทรัพย์ได้

การสมัครเป็นลูกค้าของโบรกเกอร์หรือซับโบรกเกอร์ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1) วงเงินค้ำประกันเบื้องต้นไม่ควรสูงจนเกินไป โดยทั่วไปแล้วบริษัทต่าง ๆ จะมีการกำหนดวงเงินขั้นต่ำเป็นการค้ำประกันที่จะให้ลูกค้าสั่งซื้อขายหุ้น เพื่อป้องกันความเสียหายในกรณีที่มีผู้สั่งซื้อแล้วไม่ยอมชำระเงิน บริษัทก็จะนำหุ้นที่ซื้อไว้ออกขาย ถ้าไม่พอชำระราคาก็จะบังคับเอากับเงินที่ฝากไว้มาชำระแทนวงเงินค้ำประกัน แต่ละบริษัทจะกำหนดไว้ไม่เท่ากันแล้วแต่นโยบายของบริษัทส่วนใหญ่บริษัทหรือสาขาของบริษัทในกรุงเทพจะกำหนดไว้ประมาณ 300,000 บาท ถึง

500,000 บาท ในต่างจังหวัดจะกำหนดไว้ประมาณ 100,000 บาท ถึง 300,000 บาท

2) สถานที่ตั้งของบริษัท ควรจะอยู่ใกล้บ้าน ที่ทำงาน การเดินทางไปมาสะดวก เพราะต้องมีการไปติดต่อเป็นประจำ เช่น การรับเงิน การจ่ายเงิน จากการซื้อขายหุ้น

3) มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ กระดานหุ้น (Electronic - Board)ระบบสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ โทรสาร ที่จัดไว้ให้บริการควรครบถ้วนและเพียงพอ

4) คุณภาพการบริการของพนักงานในการสั่งซื้อขาย การยืนยันคำสั่งซื้อขาย การแจ้งข้อมูลต่าง ๆ เช่น การรับเงินปันผล การชำระค่าจองซื้อหุ้น ฯลฯ ต้องมีความรวดเร็ว ถูกต้องครบถ้วน

5) ชื่อเสียงของบริษัทเป็นอย่างไร ฐานะทางธุรกิจมีความมั่นคงเพียงใด ตลอดจนพิจารณาถึงตัวผู้บริหารระดับสูงของบริษัทนั้น ๆ ด้วย

6) มีการจัดหาข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับหุ้น คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่ลูกค้าดีเพียงใด ให้บริการด้วยความเสมอภาคระหว่างลูกค้ารายย่อยหรือลูกค้ารายใหญ่หรือไม่

7) ข้อควรพิจารณาอื่น ๆ เช่น กำหนดเงื่อนไขสำหรับลูกค้าในการซื้อขาย มีความสนิทสนมกับพนักงานของบริษัทหรือมีการให้หุ้นจองกับลูกค้า

2.6.5 การหาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการซื้อขายหุ้น เมื่อมีการสมัครเป็นลูกค้าของบริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์แล้ว บริษัทมีหน้าที่จะต้องให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลจากระบบซื้อขายในระหว่างเวลาทำการของบริษัทเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

1) ชื่อหุ้น ช่วงราคา และราคาที่สมาชิกซื้อขายได้สูงสุด และต่ำสุดในวันนั้นของหุ้นทุกตัวที่มีการซื้อขายบนกระดานหลัก

2) ราคาเสนอซื้อสูงสุด ราคาเสนอขายต่ำสุด และราคาซื้อขายล่าสุด ของหุ้นทุกตัวบนกระดานหลัก

3) ราคาซื้อขายสูงสุด ต่ำสุด และราคาซื้อขายแรก (ราคาเปิด) ของหุ้นทุกตัว

4) ราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันทำการก่อนและการเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายล่าสุดของหุ้นบนกระดานในขณะนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันทำการก่อน (ราคาปิด)

5) ปริมาณ มูลค่า และจำนวนรายการซื้อขายสุทธิของหุ้นแต่ละตัว

6) จำนวนหุ้น ณ ราคาเสนอซื้อสูงสุด และราคาที่ต่ำรองลงมาอีก 2 ราคา และ ณ ราคา

เสนอขายต่ำสุด และราคาที่สูงกว่าขึ้นไปอีก 2 ราคาของหุ้นแต่ละตัว

7) ดัชนีราคาหุ้นของตลาดหลักทรัพย์ ดัชนีรายกลุ่มอุตสาหกรรมและการเปลี่ยนแปลงของดัชนี เมื่อเปรียบเทียบกับในวันทำการก่อน

8) การประกาศชี้นเครื่องหมายสำหรับหุ้นแต่ละตัว เช่น XD, XR, XA, NP, DS, ฯลฯ

9) ข่าวสารที่ตลาดหลักทรัพย์ให้แก่โบรกเกอร์ทางระบบซื้อขาย

ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลจากระบบการซื้อขายของบริษัทสมาชิก แต่ยังมีข้อมูลที่สำคัญ ๆ อีกหลายประการที่นักลงทุนจะต้องใช้ประกอบการตัดสินใจสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งแหล่งข้อมูลดังกล่าวพอสรุปได้ดังนี้ (เสรี ลีลาลัย, 2535)

1) หนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันมีจำหน่ายในท้องตลาด ซึ่งจะมีข่าวต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เช่น ข่าวการเพิ่มทุน การจ่ายเงินปันผล รายงานผลการดำเนินงาน

2) วิทยุและโทรทัศน์ ในปัจจุบันโทรทัศน์มีบทบาทมากในการติดตามข่าวสารการซื้อขายหุ้น มีการถ่ายทอดให้ชมตลอดเวลาในการซื้อขาย

3) นักวิเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาการลงทุนของห้องค้าหลักทรัพย์ต่าง ๆ ซึ่งโดยทั่วไปแต่ละห้องค้าจะมีผู้แนะนำการลงทุนเรียกว่า เจ้าหน้าที่การตลาด ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากตลาดหลักทรัพย์ด้วย

4) จากนักลงทุนด้วยกันเอง เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือสอบถามข้อมูลอื่น ๆ ที่ตนเองไม่รู้ ซึ่งจะพบเห็นได้ในห้องค้าหลักทรัพย์แทบทุกแห่ง

แหล่งข้อมูลที่กล่าวแม้จะมีประโยชน์แต่ก็มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น อาจจะรายงานข้อมูลได้ไม่ครบถ้วน ช่วงเวลามีจำกัด และราคาอาจจะไม่ทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากหุ้นจะมีการเปลี่ยนแปลงราคา และปริมาณการซื้อขายตลอดเวลา จึงต้องอาศัยข้อมูลอื่น ๆ ประกอบในการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์

2.6.6 เทคนิคการเลือกซื้อหุ้น

การเลือกซื้อหุ้นมีข้อแตกต่างจากการซื้อสินค้าอื่น ดังนั้น การซื้อหุ้นจึงต้องพิจารณาในเรื่องคุณสมบัติของบริษัทเจ้าของหุ้นโดยทั่วไปก่อนจะตัดสินใจ จึงควรพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (สรัญญา พาณิชย์กุล, 2536)

1) ลักษณะของอุตสาหกรรม บริษัทนั้นอยู่ในอุตสาหกรรมประเภทใด มีลักษณะการเติบโตอย่างไร หุ้นที่มีคุณภาพดีจะเป็นหุ้นที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอยู่ตลอดเวลา

2) ผลการดำเนินงานในอดีต เช่น ยอดขายสูง กำไรดี

3) นโยบายของรัฐ มีผลกระทบกับธุรกิจของบริษัทนั้น ๆ หรือไม่ ถ้าบริษัทใดได้รับประโยชน์จากนโยบายของรัฐบาลก็จะเป็นผลดีต่อหุ้นของบริษัทด้วย

4) เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิตของบริษัท เช่น สามารถจัดหาปัจจัยการผลิตได้อย่างเพียงพอและราคาไม่สูง

5) อายุของธุรกิจ ธุรกิจนั้นจะมั่นคงยืนยาวเพียงใด แนวโน้มจะเป็นอย่างไร

6) ประเภทของธุรกิจ เช่น ส่งออก นำเข้า หรือเฉพาะภายในประเทศ ปัจจัยที่จะกระทบมีอะไรบ้าง รุนแรงเพียงใด ถ้าถูกกระทบมากจะทำให้ราคาหุ้นลดลง

ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยพื้นฐานที่นักลงทุนควรพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อขาย ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเทคนิค หรือการเก็งกำไร ถ้าต้องการซื้อหุ้นพื้นฐานดี และลงทุนระยะยาว แนวทางที่กล่าวมาจะช่วยลดความเสี่ยงได้มากทีเดียว

คุณสมบัติของหุ้นที่มีพื้นฐานดีมี 6 ประการดังนี้

1) เป็นหุ้นของบริษัทที่มีผลการดำเนินงานดี มีกำไรสูง

2) จ่ายปันผลในอัตราสูง

3) มีมูลค่าทางบัญชีสูง

4) มีส่วนแบ่งตลาดสูงในการขายผลผลิต

5) ธุรกิจอยู่ในโครงการส่งเสริมของรัฐบาล

6) อยู่ในกลุ่มธุรกิจที่มีการขยายตัวอยู่ตลอดเวลา และเป็นธุรกิจที่มีชื่อเสียงดี

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในการซื้อขายหลักทรัพย์ นักลงทุนจะใช้หลักการวิเคราะห์หลักทรัพย์ทั้ง 2 วิธีได้แก่ (สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย, 2537)

1) การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental Analysis)

2) การวิเคราะห์ทางเทคนิค (Technical Analysis)

การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานในความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นวิธีที่มีเหตุผลถูกหลักวิชาการ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ขั้นตอน

1) การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทั่ว ๆ ไป

2) การวิเคราะห์ปัจจัยทางการเมือง

3) การวิเคราะห์อุตสาหกรรม

4) การวิเคราะห์ตัวบริษัทเอง

เหตุผลทางทฤษฎีที่ใช้สนับสนุนการวิเคราะห์ ปัจจัยพื้นฐานมีความเชื่อว่า หลักทรัพย์หรือหุ้นต่าง ๆ มีมูลค่าที่แท้จริงในตัวมันเอง (Intrinsic Value) และราคาตลาดควรจะอยู่ใกล้เคียงกับราคานี้ ในทางปฏิบัตินั้น นักวิเคราะห์จะพยายามคำนวณผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการลงทุนในหลักทรัพย์นั้น โดยดูจากองค์ประกอบต่างๆ เช่น มูลค่าของทรัพย์สิน ความสามารถในการทำกำไร การจ่ายเงินปันผล และการหมุนเวียนของเงินสด ฯลฯ

นักลงทุนที่ใช้การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานจะต้องใช้ความรู้ความสามารถสูง ต้องมีความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ การเงินต้องมีข้อมูลที่เพียงพอ ถูกต้อง มีตัวแปรมากมาย เช่น อัตราดอกเบี้ย ภาวะเงินเฟ้อ และอาจจะมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น และที่สำคัญราคาของหลักทรัพย์จะถูกกำหนดโดยการตัดสินใจของนักลงทุนเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความยุ่งยากมากขึ้นแต่อย่างไรก็ตามนักวิชาการทั่วไปยังเชื่อว่า ในระยะยาวแล้ว ราคาของหุ้นในตลาดจะใกล้เคียงกับมูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์นั้น ๆ (เพชรี ชุมทรัพย์, 2524)

การวิเคราะห์ทางเทคนิค คือ การศึกษาหลักวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมของตลาด หรือของหลักทรัพย์ใดหลักทรัพย์หนึ่ง โดยใช้ข้อมูลหลักที่ถือเป็นตัวแทนของตลาดแล้วนำมาบันทึกไว้ เพื่อประกอบการพิจารณา ได้แก่

1) ราคาหลักทรัพย์

2) ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์

3) ระยะเวลาหรือวงจรในการเปลี่ยนแปลงราคา

เหตุผลหรือข้อสมมุติฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยทางเทคนิค เพื่อกำหนดแนวโน้มต่อไปในอนาคตมีดังนี้ (วารุณี ธีระกุล, 2519)

1) ราคาหุ้นสะท้อนเหตุการณ์ทุกอย่างทั้งที่เปิดเผย และยังไม่เปิดเผย

2) การเคลื่อนไหวของราคาเป็นไปอย่างมีระบบและทิศทาง

3) เหตุการณ์ในตลาดย่อมเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในรูปแบบของวงจร

การวิเคราะห์หลักทรัพย์ทั้ง 2 ประเภทมีเงื่อนไขและข้อจำกัดแตกต่างกัน และยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีก นักลงทุนจึงควรทำความเข้าใจ การวิเคราะห์หลักทรัพย์ทั้ง 2 วิธีเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งถือเป็นศาสตร์ และศิลป์ คือ สภาพจิตใจอุปนิสัย และบุคลิกเฉพาะตัว ดังที่มีคำกล่าวว่า นักลงทุนต้องรู้เขา รู้เรา จึงจะประสบความสำเร็จ

รู้เขา ครอบคลุมสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และข่าวสารต่าง ๆ

รู้เรา ครอบคลุม อุปนิสัย ภาวะจิตใจของตัวเราเอง เพราะการตัดสินใจของนักลงทุนจะเกิดขึ้นในรูปแบบที่ซ้ำ ๆ กันเสมอ (ป.ดัชนี, 2537)

การตัดสินใจลงทุน

มนุษย์จะมองและวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือการตัดสินใจของตนเอง เพื่อที่จะประเมินผลรวมทั้งจะตัดสินใจว่า จะทำอย่างเดิมอีกหรือจะเปลี่ยนพฤติกรรมเสียใหม่ ซึ่งอาจจะแบ่งคนออกเป็น 2 ประเภท คือ (สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย, 2537)

1) External Locus of Control กลุ่มนี้จะรับเอาเครดิต หากผลของการกระทำออกมาดีแต่จะโทษผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม หากผลออกมาไม่ดี

2) Internel Locus of Control กลุ่มนี้จะวิเคราะห์ตนเองว่ามีส่วนควบคุมผลที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด และพร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผลที่จะเกิดขึ้นใหม่ดีขึ้น

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มีข้อแตกต่างจากการลงทุนประเภทอื่น ๆ เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้ว แต่ที่สำคัญที่สุดคือ จะมีองค์ประกอบของความเสี่ยงอยู่เสมอ จะเสี่ยงมากน้อยขึ้นอยู่กับนักลงทุนเองที่จะตัดสินใจ แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้วมนุษย์จะตอบสนองต่อความเสี่ยงด้วยพฤติกรรม 3 รูปแบบคือ

1) พวกชอบเสี่ยง แม้ว่าโอกาสที่จะประสบความสำเร็จอาจจะน้อยกว่า 20 % ก็ยังอยากจะเสี่ยง

2) พวกไม่ชอบเสี่ยง หากจะตัดสินใจลงทุนมักจะตั้งใจว่าอยากจะให้มีโอกาสสำเร็จ 80 % หรือมากกว่านั้น

3) พวกกลาง ๆ พร้อมที่จะเสี่ยง 50 ต่อ 50

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจน ประสิทธิ์ล้ำค่า (2526) ศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์" นี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาว่าลักษณะการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นไปตามทฤษฎี Random Walk หรือไม่ซึ่งทฤษฎีนี้ถือว่าลำดับราคา

เปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน ลักษณะการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์เกิดขึ้นอย่างสุ่ม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะการเปลี่ยนแปลงของราคาในอดีต โดยเน้นว่าลักษณะการเคลื่อนไหวหรือแนวโน้มในอดีตไม่สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการคาดการณ์แนวโน้มราคาหลักทรัพย์ในอนาคตได้ ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีการวิเคราะห์ทางเทคนิค (Technical Analysis)

ผลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์สามารถสรุปได้ว่า ลำดับราคาเปลี่ยนแปลงไม่ได้เป็นอิสระกัน ซึ่งไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นไปตามทฤษฎี Random Walk แสดงว่าพฤติกรรมการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นการยอมรับการวิเคราะห์ทางเทคนิค (Technical Analysis) กล่าวคือ ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ในอดีต เป็นข้อมูลที่สามารถศึกษาและติดตามซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการอธิบายพฤติกรรมการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ในอนาคตได้ ตามทฤษฎีการวิเคราะห์ทางเทคนิคมีความเชื่อว่า "รูปแบบการเคลื่อนไหวของราคาในอดีตจะหวนกลับมาเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตได้" ดังนั้น การศึกษารูปแบบต่าง ๆ ตามวิธีการทางเทคนิค อาจถือเป็นประโยชน์ต่อการพยากรณ์การเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าผู้ลงทุนจะสามารถศึกษาพฤติกรรมการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ได้โดยวิธีการวิเคราะห์ทางเทคนิค แต่ผู้ลงทุนก็จำเป็นต้องศึกษาถึงภาวะเศรษฐกิจ ภาวะอุตสาหกรรมที่อาจจะมีผลกระทบต่อบริษัทที่เป็นสินค้าในตลาดหลักทรัพย์ ตลอดจนศึกษาภาวะบริษัทว่ามีความเจริญเติบโตขนาดใด มีโครงการอะไร นโยบายการบริหารเป็นอย่างไร เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลกระทบต่อการคาดการณ์กำไรของบริษัทซึ่งจะมีผลต่อราคาหลักทรัพย์ในที่สุด การศึกษาปัจจัยดังกล่าวเรียกว่าการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental Analysis) ซึ่งมีประโยชน์ในแง่การคัดเลือกบริษัทว่าจะลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทใด ขณะเดียวกันก็ศึกษาแนวโน้มการเคลื่อนไหวของราคาในอดีตตามทฤษฎีการวิเคราะห์ทางเทคนิค เพื่อหาช่วงจังหวะเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์

นงนารถ ชัยรัตนาวรรณ (2534) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ลักษณะตลาดของบริษัทเงินทุน และบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ในประเทศไทย วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้ก็เพื่อวิจัยถึงลักษณะตลาดของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลกำไรกับส่วนแบ่งตลาดและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพบว่า ในด้านภาพรวมของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์นั้น

ส่วนแบ่งตลาดมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อผลกำไร ส่วนในกลุ่มของบริษัทขนาดใหญ่และบริษัทที่เป็นกลุ่มอิสระ พบว่า มูลค่าสุทธิของสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อผลกำไร และส่วนสุดท้ายพบว่า ในกลุ่มของบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็กนั้น อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อผลกำไร

สุวิมล วงศ์มาค้า (2523) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารเงินทุนของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาถึงลักษณะ และวิธีการดำเนินกิจการของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ในประเทศไทย และวิเคราะห์ถึงการบริหารเงินทุนในลักษณะความสัมพันธ์แหล่งที่มาและแหล่งใช้ไปของเงินทุน เพื่อดูว่าบริษัทเหล่านั้นมีการใช้เงินทุนสอดคล้องกับอายุใช้งานของสินทรัพย์หรือไม่

จากการศึกษาปรากฏว่า นับตั้งแต่ พ.ศ.2517 เป็นต้นมา บริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ในประเทศไทยได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเงินฝากและเงินให้กู้ยืม เมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอื่นและได้ทวีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศขึ้นเรื่อย ๆ เงินทุนของบริษัทเหล่านี้จะได้มาจาก 2 แหล่งใหญ่ ๆ คือ แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมและจากส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับการระดมเงินทุนการกู้ยืม ซึ่งเป็นแหล่งที่ใหญ่และสำคัญที่สุดนิยมกระทำกันโดยมีตั๋วสัญญาใช้เงินเป็นเครื่องมือสำคัญในการระดมเงินทุน ในด้านการใช้เงินทุนแหล่งใช้ไปที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของกิจการคือ การให้กู้ยืม การให้กู้ยืมนี้จะกระทำได้ในขอบเขตที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังซึ่งจะออกมาในรูปแบบใดก็ได้แต่ที่กระทำกันมากคือ การรับซื้อลดเช็ค การให้บริการเช่าซื้อรถยนต์การให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ การให้กู้ยืมระยะสั้น ฯลฯ

ในด้านความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนของบริษัทเงินทุนและหรือหลักทรัพย์ บริษัทขนาดใหญ่จะมีการใช้หนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่ในสินทรัพย์หมุนเวียนหมุนเวียนใช้หนี้สินหมุนเวียนบางส่วน หนี้สินระยะยาวทั้งหมดและส่วนของเจ้าของผู้ถือหุ้นบางส่วนในสินทรัพย์ระยะยาว และใช้ส่วนของผู้ถือหุ้นบางส่วนในสินทรัพย์ประจำ บริษัทขนาดกลางมีการใช้หนี้สินหมุนเวียนทั้งหมดและหนี้สินระยะยาวบางส่วนในสินทรัพย์ระยะยาว และใช้ส่วนของผู้ถือหุ้น บางส่วนในสินทรัพย์ประจำ บริษัทขนาดเล็กมีการใช้หนี้สินหมุนเวียนทั้งหมด หนี้สินระยะยาวทั้งหมดและส่วนของผู้ถือหุ้นบางส่วนในสินทรัพย์หมุนเวียน และใช้ส่วนของผู้ถือหุ้นบางส่วนในสินทรัพย์ระยะยาวและสินทรัพย์ประจำ ซึ่งหมายความว่าบริษัทขนาดกลางมีแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนสอดคล้องกับการการบริหารเงินทุนที่ดีกว่าขนาดอื่น ๆ ในขณะที่ขนาดใหญ่แม้จะมีการบริหารเงินทุนที่ไม่สู่สอดคล้องกับอายุใช้งาน

ของสินทรัพย์ แต่ก็ยังคงมีสภาพคล่องสูง และความเสี่ยงภัยในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ส่วนขนาดเล็กมีนโยบายปลอดภัยสูงมาก

บรรจบ เทียนมงคล (2537) ได้ทำการศึกษาสภาพการลงทุนของนักลงทุน และการให้บริการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักลงทุนที่มีต่อการให้บริการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ผลการวิจัยพบว่า นักลงทุนต้องการผลกำไรเป็นการตอบแทนการลงทุน การเลือกโบรกเกอร์พิจารณาการให้บริการและการต้อนรับที่ดี แหล่งเงินทุนมาจากเงินออม เปิดบัญชีในรูปบัญชีเงินสดเป็นส่วนใหญ่ไปห้องค้าหลักทรัพย์เป็นบางวัน นักลงทุนมีหลักทรัพย์อยู่ใน Port ประมาณ 5-10 หลักทรัพย์ หลักทรัพย์ที่สนใจซื้ออยู่ในหมวดเงินทุนหลักทรัพย์ (Finance) มีระยะการถือครองหลักทรัพย์ปานกลาง จำนวนเงินลงทุนซื้อขายแต่ละครั้งอยู่ระหว่าง 100,000 ถึง 300,000 บาท นักลงทุนใช้การวิเคราะห์ทางเทคนิคและปัจจัยพื้นฐานในการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ ส่วนปัจจัยภายในและภายนอกประเทศได้นำมาใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจลงทุนในระดับมาก และการให้บริการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในภาพรวมอยู่ในระดับดี